

**T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**TEKİRDAĞ İLİ TABİAT PARKLARINDA SOSYO-EKONOMİK
ANALİZLER**

Emine UYDURAN

Danışman Prof. Dr. Sezgin AYAN
II. Danışman Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN
Jüri Üyesi Yrd. Doç. Dr. Oytun Emre SAKICI
Jüri Üyesi Yrd. Doç. Dr. Üstüner BİRBEN
Jüri Üyesi Yrd. Doç. Dr. Tayyibe ALTUNEL

YÜKSEK LİSANS TEZİ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANA BİLİM DALI
KASTAMONU –2017

TEZ ONAYI

Emine UYDURAN tarafından hazırlanan "Tekirdağ İli Tabiat Parklarında Sosyo-Ekonomik Analizler" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri önünde savunulmuş ve oy birliği ile Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

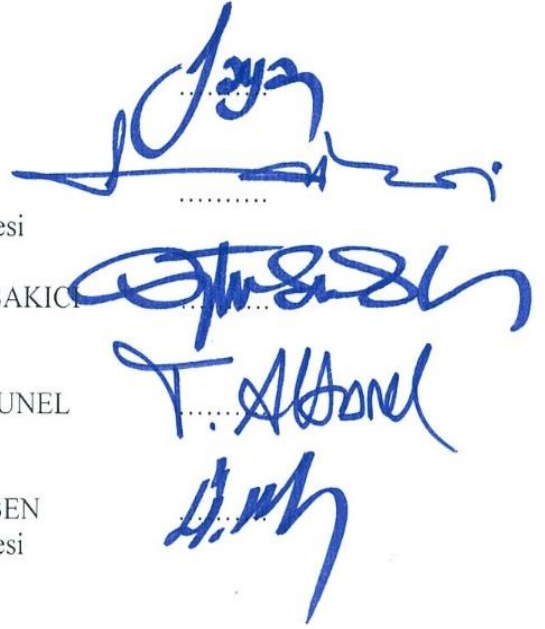
Danışman Prof. Dr. Sezgin Ayan
Kastamonu Üniversitesi

II. Danışman Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN
Çankırı Karatekin Üniversitesi

Jüri Üyesi Yrd. Doç. Dr. Oytun Emre SAKICI
Kastamonu Üniversitesi

Jüri Üyesi Yrd. Doç. Dr. Tayyibe ALTUNEL
Kastamonu Üniversitesi

Jüri Üyesi Yrd. Doç. Dr. Üstüner BİRBEN
Çankırı Karatekin Üniversitesi



19/04/2017

Enstitü Müdürü V. Prof. Dr. Temel SARIYILDIZ



TAAHHÜTNAME

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildirir ve taahhüt ederim.

İmza
Emine UYDURAN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

TEKİRDAĞ İLİ TABİAT PARKLARINDA SOSYO-EKONOMİK ANALİZLER

Emine UYDURAN
Kastamonu Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Sezgin AYAN

II. Danışman: Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN

Son yıllarda Türkiye’de ve dünyada insanların doğaya yönelimleri dikkat çekicidir. Doğaya yönelim aynı zamanda doğa turizmi taleplerini de etkilemektedir. Bu çalışmada, toplumun bu yönlü taleplerini karşılandığı alanlardan biri olan tabiat parkları incelenmiştir. Bu amaçla, Tekirdağ İlinde ki Atatürk Ormanı Tabiat Parkı ve Çamlıkoy Tabiat Parkı araştırma alanları olarak seçilmiştir. İki araştırma alanı birbirinden farklı özellikler göstermektedir. Atatürk Ormanı Tabiat Parkı ve Çamlıkoy Tabiat Parkının ekonomik ve sosyal analizleri yapılmıştır. Ekonomik analizde; Fayda/ Masraf oranı kriterinden yararlanılmıştır. Ayrıca tabiat parklarında yapılan anketler ile katılımcıların alanlardan istek ve talepleri değerlendirilmiştir. Katılımcılar ile yapılan anketler ki-kare bağımsızlık testi ile değerlendirilmiştir. Yapılan sosyal ve ekonomik analizler sonuçları doğrultusunda iki tabiat parkı için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tabiat Parkı, Tekirdağ, sosyo-ekonomi

2017, 48 sayfa

Bilim Kodu: 1205

ABSTRACT

MSc. Thesis

NATURE TOURISM ACTIVITIES AND ECONOMIC ANALYSIS IN NATURE PARKS IN TEKİRDAĞ CITY

Emine UYDURAN
Kastamonu University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Forestry Engineering

Supervisor: Prof. Dr. Sezgin AYAN

Co-Supervisor: Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN

Abstract: In recent years, the tendency of people towards nature in Turkey and in the world is remarkable. The trend towards nature also affects natural tourism demands. In this study, nature parks which are one of the areas where the society are being satisfied the demands are examined. For this purpose, Atatürk Ormanı Nature Park and Çamlıkoy Nature Park in Tekirdağ province were chosen as research areas. The two research areas have different characteristics. Economic and social analyzes of the Atatürk Forest Nature Park and Çamlıkoy Nature Park were made. In economic analysis; The benefit / cost ratio criterion has been used. In addition, by the way of surveys were evaluated request of the participants in nature parks. Questionnaires conducted with the participants were evaluated using the chi-square test of independence. In line with the results of the social and economic analyzes made, recommendations were made for two nature parks.

Key Words: Nature Park, Tekirdağ, socio-economic

2017, 48 pages

Science Code: 1205

TEŞEKKÜR

Bu çalışmada tüm deneyim ve bilgilerinden yararlandığım, yüksek lisans yapma sebebim danışman hocam Sn. Prof. Dr. Sezgin AYAN'a, çalışma sürecinde ikinci danışmanım olan Çankırı Karatekin Üniversitesinde görev yapan Sn. Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN'e, istatistiksel analizlerde yardımlarından dolayı Sn. Yrd. Doç. Dr. Oytun Emre SAKICI'ya, tez çalışmamın tüm bölümlerinde emeği olan, her türlü özveriye gösteren ve hiçbir yardımdan kaçınmayan, sabrı ve emekleri için Arş. Gör. Dr. Seda ERKAN BUĞDAY hocama, çalışmam boyunca desteklerini esirgemeyen Araş. Gör. Esra Nurten YER hocama teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmamda emeği geçen Tekirdağ Orman ve Su İşleri Şube Müdürlüğünde görev yapan tüm mesai arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarım boyunca gerek manevi olarak gerekse anket çalışmalarımdayardımlarını esirgemeyen eşim Mahir UYDURAN'a, tez çalışmam boyunca minik tekmeleri ile her an yanımda olduğunu hissettiren canım oğlum Atakan UYDURAN'a ve bu yaşıma kadar gelmemde bana emek verip, özveri gösteren aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Emine UYDURAN
Kastamonu, Nisan-2017

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	ix
TABLolar DİZİNİ	xi
GRAFİK DİZİNİ.....	xii
HARİTA DİZİNİ.....	xiii
1.GİRİŞ	1
1.1. Dünya'da ve Türkiye’de Korunan Alanlar	2
1.1.1. Dünya’da Korunan Alanlar	2
1.1.2. Türkiye’de Korunan Alanlar	3
1.2.Kaynak Özetleri.....	10
2.MATERYAL ve YÖNTEM.....	15
2.1.Materyal	15
2.1.1. Atatürk Ormanı Tabiat Park’ının Genel Özellikleri.....	15
2.1.2. Çamlıkoy Tabiat Parkı Genel Özellikleri.....	17
2.2.Yöntem.....	19
3.BULGULAR.....	22
3.1.Ekonomik Değerlendirmeler	22
3.1.1.Atatürk Ormanı Tabiat Park’ının Fayda/Masraf Analizi	22
3.1.2. Çamlıkoy Tabiat Park’ının Fayda/Masraf Analizi	24
3.2.Tabiat Parklarının Sosyal Açından Değerlendirilmesi.....	28
3.2.1. Tabiat Parklarına Gelen Ziyaretçilerin Yaşlarına İlişkin Karşılaştırması	28
3.2.2. Demografik özelliklere ilişkin karşılaştırmalar.....	29
3.2.3. Tekirdağ'da bulunan rekreasyon alanları ile ilgili sorulara verilen.....	31
cevaplara ilişkin karşılaştırmalar.....	31
3.2.4. Ziyaretçilerin Tercih ve Görüşlere İlişkin Karşılaştırmalar.....	32
4. TARTIŞMA ve SONUÇ	38
5. ÖNERİLER.....	40

KAYNAKLAR	42
EKLER.....	46
EK-1 Anket.....	46
ÖZGEÇMİŞ.....	48



SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

DKMP	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
ha	Hektar
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
IUCN	Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
UDGP	Uzun Devre Gelişim Planı
TP	Tabiat Parkı



TABLULAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 3.1. Korunan alanlar için fayda ve masraflar.....	22
Tablo 3.2. Atatürk Ormanı Tabiat Parkına ait ziyaretçi giriş ücretleri toplamı (TL) (2014-2015)	23
Tablo 3.3. DKMP Genel Müdürlüğü tarafından Atatürk Ormanı Tabiat Parkına için yapılan masraflar (TL) (2014-2015).....	23
Tablo 3.4. Çamlıkoy Tabiat Parkına ait ziyaretçi giriş ücretleri toplamı (TL) (2014-2015).....	24
Tablo 3.5. Çamlıkoy Tabiat Parkına ait ziyaretçi konaklama ücretleri toplamı (TL) (2014-2015).....	25
Tablo 3.6. Çay bahçesi restoran ve kantin gelirleri (2014-2015) (TL)	26
Tablo 3.7. Kuruluş (Tesis) ve bakım masrafları.....	27
Tablo 3.8. Çamlıkoy Tabiat Parkına ait masraflar	27
Tablo 3.9. Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy Tabiat Parklarına gelen ziyaretçilerin demografik özelliklerinin karşılaştırılması.....	28
Tablo 3.10. Tekirdağ'da bulunan rekreasyon alanları ile ilgili sorulara verilen cevaplara ilişkin karşılaştırmalar	30
Tablo 3.11. Ziyaretçilerin tercih ve görüşlere ilişkin karşılaştırmalar	31

GRAFİK DİZİNİ

	Sayfa
Grafik 1.1. Türkiye’de 1958-2015 yılları arası milli park statüsü kazanan alanların sayısı ve hektar cinsinden alanı.....	4
Grafik 1.2. Türkiye’de 1983-2015 yılları arası milli park statüsü kazanan alanların sayısı ve hektar cinsinden alanı.....	5
Grafik 1.3. Türkiye’de 1983-2015 yılları arası tabiat parkı statüsü kazanan alanların sayısı ve hektar cinsinden alanı.....	6
Grafik 1.4. Türkiye’de 1988-2015 yılları arası tabiat anıtı statüsü kazanan alanların sayısı ve hektar cinsinden alanı.....	7
Grafik 1.5. Türkiye’de 2005-2015 yılları arası yaban hayatı geliştirme sahası statüsü kazanan alanların sayısı ve hektar cinsinden alanı.....	7



HARİTALAR DİZİNİ

	Sayfa
Harita 1.1. Dünyada kara ve denizlerde korunan alanlar (Juffe-Bignoli vd. 2014)	3
Harita 3.1. Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nın konumunu gösterir harita.....	15
Harita 3.2. Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nın Google Earth görüntüsü.....	16
Harita 3.3. Çamlıkoy TP'nin konumunu gösterir harita.....	18
Harita 3.4. Çamlıkoy Tabiat Parkı Google Earth görüntüsü.....	19



1. GİRİŞ

Dünyada ve Türkiye’de orman varlığını koruma ve geliştirmenin yanında orman varlığından hem odun hem odun dışı ürünler açısından faydalanma bugün önemli konuların başında gelmektedir. Ancak faydalanmanın düzenlenmesi ormanların sürdürülebilirliği açısından oldukça önemli bir konudur. Özellikle dünyada “korunan alanlar” başlığı altında yer bulan ve çalışmanın konusunu oluşturan tabiat parklarının hem korunması, hem de bu tabiat parklarından en verimli şekilde faydalanılması ekonomik, ekolojik ve sosyal açıdan oldukça önemlidir. Türkiye’de orman alanları içinde özellikle rekreasyonel amaçlı olarak ayrılan alanlara son yıllarda artan talepler orman ve insan ilişkisinin incelenmesi açısından dikkat çekicidir. Özellikle milli parklar, tabiat parkları, kent ormanları statüleri ve ilgili mevzuatları birbirinden farklı olmasına karşılık toplumun orman ile ilişkilerinde benzer amaçlar ile olumlu katkıları bulunmaktadır (Geray, 1995). Türkiye’de yeni tabiat parklarının tespiti her yıl yapılmaktadır. Bununla birlikte mevcut parkların ekonomik ve sosyal açıdan incelenerek uygulamada var olan eksiklerin tespit edilmesi gerekmektedir.

Türkiye’de ve Dünya’da özellikle son yüzyılda insanların orman ve doğaya olan ilgisi artmıştır. Bu talebin artması üzerine; hem tabiat parklarının önemini vurgulamak hem de ekonomik olarak gerçekleştirilebildiğini ortaya koymak için bu çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Tez kapsamında Tekirdağ İl’inde toplamda 14 tane olan rekreasyon alanları arasından; Süleymanpaşa İlçesinde bulunan Atatürk Ormanı ve Saray İlçesinde bulunan Çamlıkoy Tabiat Parkı örnek araştırma alanları olarak belirlenmiştir. Bu alanlar arasından Atatürk Ormanı Tabiat Parkı ve Çamlıkoy Tabiat Parkı seçilmesinde ki amaç Tekirdağ İl’inde bulunan birbirinden tamamen farklı olan iki tabiat parkının karşılaştırmasını yaparak farklarını ortaya koymaktır. İki tabiat parkı katılımcıları ile sahada yapılan anketler ki kare yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Tez kapsamında Tekirdağ İl’inde bulunan tabiat parkları katılımcıları ile yapılan anketlerde, sonuçları değerlendirilerek; ziyaretçilerin istek ve talepleri belirlenmiştir. Alanda yapılan anketlerin değerlendirilmesi ile önerilerde bulunulmuştur. Ayrıca Tekirdağ İl’inde bulunan Çamlıkoy Tabiat Parkının gelir ve giderlerin incelenmesi

ile tabiat parklarının ekonomik analizleri farklı iki yöntem ile ayrı ayrı belirlenerek gerçekleştirilebilirliği ortaya konmuştur.

1.1. Dünyada ve Türkiye’de Korunan Alanlar

Çalışmanın bu bölümünde Dünyada ve Türkiye’de korunan alanların tanımları ve alanları genel olarak ortaya konulmuştur.

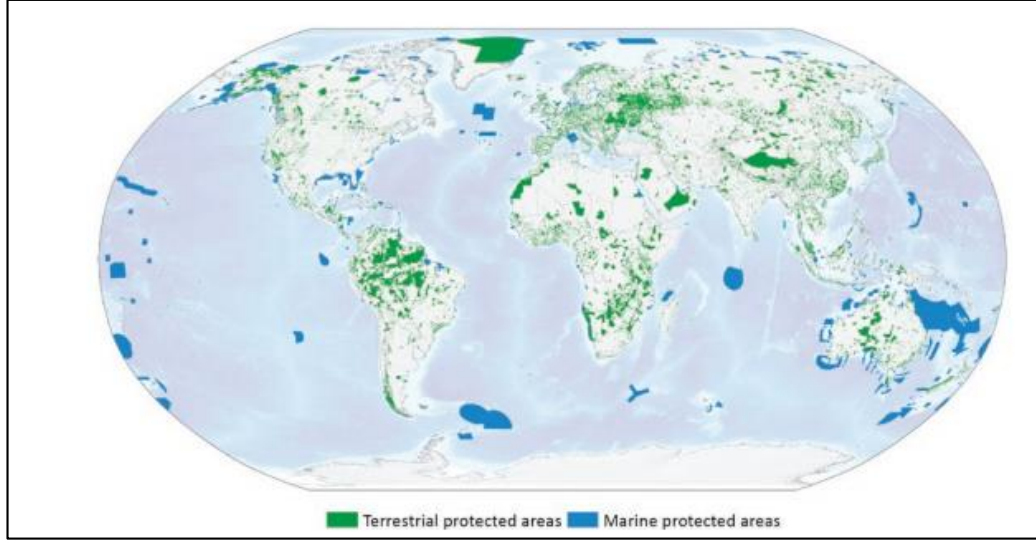
1.1.1. Dünya’da Korunan Alanlar

Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) (1994) “*Özellikle biyolojik çeşitliliğin, doğal ve bunlarla ilişkili kültürel kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması ve korunması için ayrılmış ve yasal veya diğer etkin araçlar vasıtasıyla yönetilen kara ve / veya deniz parçalarıdır.*” ifadesiyle dünyada korunan alanlar ile ilgili en genel tanımları yapmıştır. Yine IUCN (1994)’e göre korunan alanlar altı sınıfta incelenmektedir.

Bunlar:

- Bilimsel veya yaban hayatını koruma amacıyla yönetilen korunan alanlar (Mutlak doğa rezervi ve yabanıl alan).
- Ekosistem koruması ve rekreasyon amacıyla yönetilen korunan alanlar (Ulusal park).
- Belirli doğal özelliklerin korunması amacıyla yönetilen korunan alanlar (Doğal anıt).
- Yönetim müdahaleleri yoluyla koruma amacıyla yönetilen korunan alanlar
- Kara/deniz arazilerinin korunması ve rekreasyon amacıyla yönetilen korunan alanlar (Korunan kara/deniz alanları).
- Doğal ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımı amacıyla yönetilen korunan alanlar (Yönetilen kaynak alanı) (Emerton, Bishop, Thomas, 2006).

2014 yılı verilerine göre dünyada hem karalarda hem de denizde korunan alanlar Harita 1.1.’de verilmiştir.



Harita 1.1. Dünyada kara ve denizlerde korunan alanlar (Juffe-Bignoli vd. 2014).

Dünya’da karada toplam 197368 adet ve denizde 12.076 adet alan koruma kapsamındadır (Juffe-Bignoli vd. 2014). Bu alanların sayısı her yıl yapılan bilimsel ve teknik çalışmalar sonucu artmaktadır.

1.1.2. Türkiye’de Korunan Alanlar

Türkiye’de korunan alanlar başta IUCN’nin belirlediği kriterlere göre tespit edilmektedir. Bununla birlikte Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına göre korunan alanlar çeşitli şekillerde sınıflandırılmaktadır. Doğa Koruma Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nün her yıl yayınladığı istatistiklere göre 2015 yılı itibariyle korunan alanların sınıflandırılmasında dayanak olana kanunlar sırasıyla;

-2873 sayılı Milli Parklar Kanunu (*Resmi Gazete Tarihi: 11.08.1983 Sayısı: 18132*)

-4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu (*Resmi Gazete Tarihi: 11.07.2003 Sayısı: 25165*)

-2872 sayılı Çevre Kanunu (*Resmi Gazete Tarihi: 11.08.1983 Sayısı: 18132*)

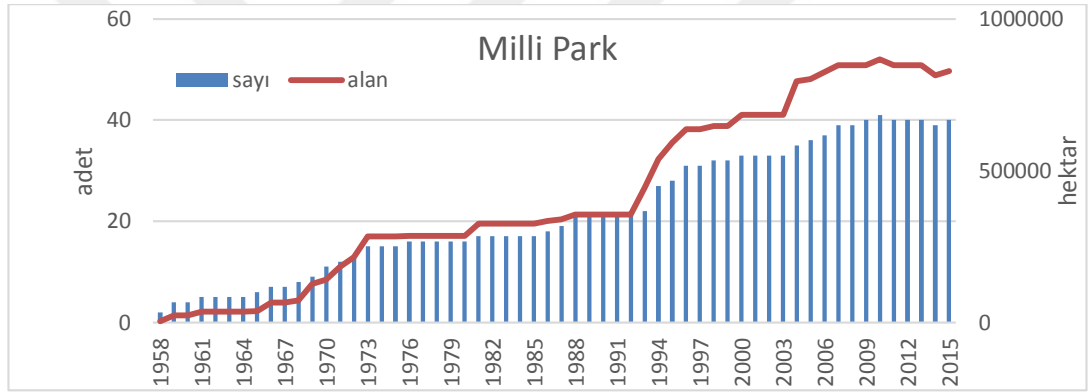
-2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (*Resmi Gazete Tarihi: 23.07.1983 Sayısı: 18113*)

-6831 sayılı Orman Kanunu (*Resmi Gazete Tarihi: 08.09.1956 Sayısı: 9402*)’dır.

2873 sayılı Milli Parklar Kanununa göre milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanları belirlenmektedir. 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununa göre yaban

hayatı geliştirme sahaları belirlenmektedir. 2872 sayılı Çevre Kanununa göre sulak alanlar, Ramsar alanları ve özel çevre koruma bölgeleri tespit edilmektedir. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa göre doğal sit alanları belirlenmektedir. 6831 sayılı Orman Kanununa göre muhafaza ormanları, gen koruma ormanları, tohum meşcereleri, tohum bahçeleri ve şehir ormanları tespit edilmektedir.

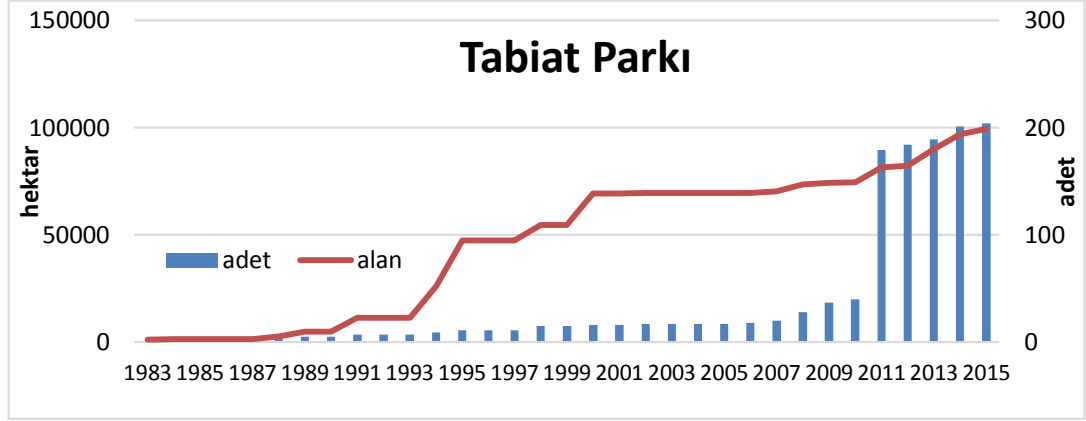
273 sayılı Milli Parklar Kanununa göre milli park tanımı “bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçaları” olarak yapılmaktadır (Anonim, 1983a).



Grafik 1.1. Türkiye’de 1958-2015 yılları arası milli park statüsü kazanan alanların sayısı ve hektar cinsinden alanı

Türkiye’de ilk milli park 1958 yılında ilan edilen "Yozgat Çamlığı Milli Parkı"dır. 1958-2015 yılları arasında ilan edilen milli park sayısı ve alanları Grafik 1.1’de verilmiştir. 2015 yılı itibariyle Türkiye’de 40 adet ve 828614 hektar milli park bulunmaktadır.

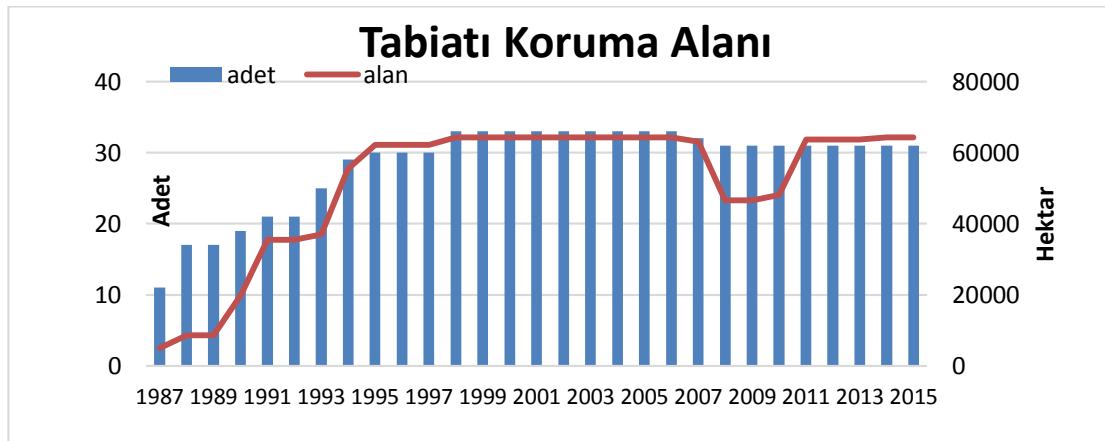
273 sayılı Milli Parklar Kanununa göre tabiat parkı; “bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun tabiat parçaları” olarak tanımlanmaktadır (Anonim, 1983a).



Grafik 1.2. Türkiye’de 1983-2015 yılları arası tabiat parkı statüsü kazanan alanların sayısı ve hektar cinsinden alanı

Türkiye’de ilk defa 1983 yılında Muğla ilinde “Ölüdeniz – Kıdrak Tabiat Parkı” ilan edildi. 1983-2015 yılları arasında toplam 204 adet ve 99394 hektar alan tabiat parkı ilan edilmiştir (Grafik 1.2).

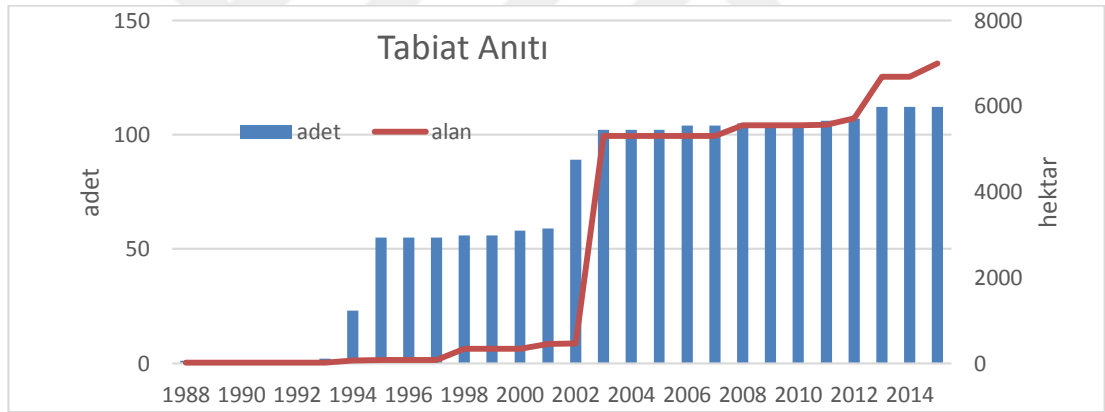
273 sayılı Milli Parklar Kanununa göre tabiatı koruma alanı; *“bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri ihtiva eden ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçaları”* olarak ifade edilmektedir (Anonim, 1983a).



Grafik 1.3. Türkiye’de 1983-2015 yılları arası tabiatı koruma alanı statüsü kazanan alanların sayısı ve hektar cinsinden alanı

Türkiye’de ilk defa 1987 yılında Tabiatı Koruma Alanı statüsü kazanan 11 alan; Sinop ilinde Sarıkum Tabiat Koruma Alanı, Samsun’da Hacıosman Ormanı Tabiat Koruma Alanı, Bolu’da Kökez Tabiat Koruma Alanı, Burdur’da Kargı Köyü Sığıla Ormanı Tabiat Koruma Alanı, Hatay’da Tekkoz – Kengerli Düz Tabiat Koruma Alanı, Isparta’da Kasnak Meşesi Tabiat Koruma Alanı, İstanbul’da Beykoz Göknarlık Tabiat Koruma Alanı, Karabük’de Kavaklı Tabiat Koruma Alanı, ve Çitdere Tabiat Koruma Alanı ve Kırklareli’de Kasatura Körfezi Tabiat Koruma Alanı’dır. Türkiye’de 1987-2015 yılları arasında toplam 31 adet 64224 hektar alan Tabiatı Koruma Alanı statüsü kazanmıştır (Grafik 1.3).

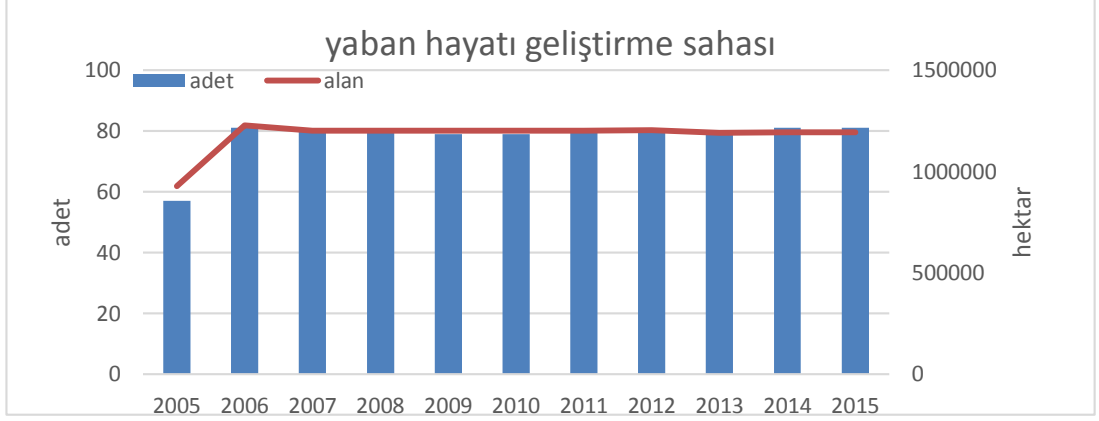
273 sayılı Milli Parklar Kanununa göre tabiat anıtı; “*tabiat ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değere sahip ve milli park esasları dahilinde korunan tabiat parçaları*”dır şeklinde tanımlanmaktadır (Anonim, 1983a).



Grafik 1.4. Türkiye’de 1988-2015 yılları arası Tabiat Anıtı statüsü kazanan alanların sayısı ve hektar cinsinden alanı

Türkiye’de ilk defa 1988 yılında Düzce İlinde Samandere Şelalesi Tabiat Anıtı olarak nitelendirilmiştir. 1988-2015 yılları arasında Türkiye’de 112 adet ve 6993 hektar alan Tabiat Anıtı statüsü kazanmıştır (Grafik 1.4).

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununa göre yaban hayatı geliştirme sahaları “*Av ve yaban hayvanlarının ve yaban hayatının korunduğu, geliştirildiği, av hayvanlarının yerleştirildiği, yaşama ortamını iyileştirici tedbirlerin alındığı ve gerektiğinde özel avlanma plânı çerçevesinde avlanmanın yapılabildiği sahalar*” olarak tanımlanmaktadır (Anonim, 2003).



Grafik 1.5. Türkiye’de 2005-2015 yılları arası yaban hayatı geliştirme sahası statüsü kazanan alanların sayısı ve hektar cinsinden alanı

Türkiye’de ilk defa 2005 yılında yaban hayatı geliştirme sahası olarak 57 farklı alanda toplam 928221 hektar alan belirlenmiştir (Grafik 1.5). 2005-2015 yılları arasında toplam 81 adet 1192794 hektar alan yaban hayatı geliştirme sahası olarak tespit edilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanununa göre sulak alanlar, “Doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerleri” olarak tanımlanmaktadır (Anonim, 1983b).

Türkiye’de ilk defa 2011 yılında 122 adet ve 1739995 hektar alan sulak alan olarak tescillenmiştir. Ancak sulak Alanların Korunması yönetmeliğine göre (4 Nisan 2014 tarih ve 28962 sayılı resmi gazete) bugün 2015 yılı rakamlarına göre 20 adet 278072 hektar alan sulak alan olarak koruma altına alınmıştır.

Sulak alanların korunması yönetmeliğine göre Ramsar alanları; 3958 sayılı Kanunla uygun bulunup 17/5/1994 tarihli ve 21937 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar

Hakkında Sözlüşmeyi (Ramsar Sözlüşmesi)'ne göre uluslararası öneme sahip sulak alanlardır.

Türkiye'de 1994 yılında 5 adet 88100 hektar alan ilk defa ramsar alanı olarak tescillenmiştir. 2015 yılı itibariyle 14 adet ve 184 487 hektar alan ramsar alanı olarak belirlenmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanununa göre özel çevre koruma bölgeleri ile ilgili olarak “*Ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan, çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı toprak ve su alanlarını, biyolojik çeşitliliğin, doğal kaynakların ve bunlarla ilgili kültürel kaynakların gelecek kuşaklara ulaşmasını emniyet altına almak üzere gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla, Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit ve ilan etmeye, bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanma esasları ile plân ve projelerin hangi bakanlıkça hazırlanıp yürütüleceğini belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.*” şeklinde bir tanımlama yapılmıştır (Anonim, 1983b).

Türkiye'de ilk defa 2012 yılında özel çevre koruma bölgesi olarak 15 adet ve 1335868 hektar alan belirlenmiştir. 2013 yılında bir alan daha eklenerek toplam 2460041 hektar saha özel çevre koruma bölgesi olarak nitelendirilmiştir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa göre doğal sit alanları belirlenmektedir (Anonim 1983c). Ancak Çevre ve Şehircilik Bakanlığının doğal sit alanları ile ilgili çalışmaları devam ettiği için Doğa Koruma Milli parklar Genel Müdürlüğü bu anlamda doğal sit alanları ile ilgili istatistiki verisi bulunmamaktadır.

6831 sayılı Orman Kanununa göre muhafaza ormanları, “*Arazi kayması ve yağmurlarla yıkanması tehlikesine maruz olan yerlerdeki ormanlarla, meskün mahallerin havasını, şose ve demiryollarını, toz ve kum fırtınalarına karşı muhafaza eden ve nehir yataklarının dolmasının önüne geçen veya memleket müdafası için muhafazası zaruri görülen Devlet ormanları veya maki veya fundalarla örtülü yerler daimi olarak; tahrip edilmiş veya yangın görmüş Devlet ormanları da istihsal ormanı haline gelinceye kadar Ziraat Vekaletince muhafaza ormanı olarak ayrılabilirler*” şeklinde ifade edilmektedir. Türkiye'de 2015 yılı verilerine göre

toplam 55 adet muhafaza ormanı bulunmaktadır. Türkiye’de muhafaza ormanı olarak ilan edilen alan miktarı 250033 hektardır (Anonim, 1956).

Orman Kanununun 16ncı Maddesi Uygulama Yönetmeliğine göre (*Resmi Gazete 18.04.2014 tarih ve sayısı: 28976*) gen koruma alanları; “*Bir türün genetik çeşitliliğinin veya gen kaynaklarının doğal ortamında veya doğal ortamı dışında korumak ve çoğaltmak amacıyla koordinatları Bakanlıkça veya Genel Müdürlükçe belirlenen ve bu amaçla yönetilen alanlar*” olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de bugün 283 adet ve 38 828 hektar alan gen koruma alanı olarak ayrılmıştır (Anonim, 2014).

Orman Kanununun 16ncı Maddesi Uygulama Yönetmeliğine göre (*Resmi Gazete 18.04.2014 tarih ve sayısı: 28976*) tohum meşcereleri; “*Orman ağacı ve ağaççığı türlerinde tohum, bitki üretim materyali üretmek amacıyla koordinatları Bakanlıkça ve Genel Müdürlükçe belirlenen ve bu amaçla yönetilen alanlar*” nitelendirilmektedir. Türkiye’de 337 adet ve 44 664 hektar alan tohum meşceresi olarak ayrılmıştır (Anonim, 2014).

Orman Genel Müdürlüğü’nün Mesire Yerleri Yönetmeliği (*resmi gazete 5 Mart 2013 sayı 28578*) göre Şehir ormanları: “*D tipi kent (şehir) ormanı: Ormanların öncelikle sağlık, spor, estetik, kültürel ve sosyal fonksiyonlarını halkın hizmetine sunmak, aynı zamanda yurdun güzelliğine katkı sağlamak, toplumun çeşitli spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak, turistik hareketlere imkân vermek ve teknik ormancılık faaliyetleri ile flora ve faunanın da tanıtılarak, özellikle çocuklar ve gençlere orman sevgisi ve bilincinin aşılması maksadıyla izcilik, doğa yürüyüşü, bisiklet, binicilik ve benzeri etkinlikler ile kır lokantası, kır kahvesi, kültür evleri, yöresel ürün sergi ve satış yeri, amfi tiyatro, çeşitli mini spor alanları ve diğer rekreasyonel yapı ve tesisleri ihtiva eden, il ve ilçelerde ayrılan yerleri*” olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de 2015 yılında 133 adet ve 10 315 hektar alan şehir ormanı olarak nitelendirilmiştir (Anonim, 2013).

2. KAYNAK ÖZETLERİ

Salihođlu ve Anşin (1997) Artvin İlinde yer alan Hatilla Milli Parkında yaptıkları çalışmada doğal kaynakların rekreasyonel niteliklerini incelemişlerdir. Çalışmada ziyaretçiler ile yapılan görüşmeler neticesinde; tanıtıcı filmlerin yapılması, yürüyüş yollarının güzergâh ve flora, fauna türlerini tanıtıcı broşürlerin olması gerektiğini vurgulamışlardır.

Demir ve Timur (2001) milli parklarda rekreasyonun sürdürülebilirliği üzerine yapmış oldukları çalışmada; çok sayıda milli park yöneticisi ile görüşülmüştür. Yapılan görüşmeler neticesinde milli parklarda çalışan personelin sayı olarak yetersiz olduğu ayrıca milli parklarda nicelik ve nitelik olarak çalışacak olan personelin ormancılığın yanı sıra coğrafya, tarih, arkeoloji gibi birbirinden farklı alanlar üzerine de bilgi sahibi olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Gül ve Küçük (2001) Isparta yöresinde yaptıkları çalışmada; Isparta'nın modern ve yaşanabilir bir kent olabilmesi için; Isparta yöresindeki açık-yeşil alanları kategorize ederek genel anlamda değerlendirmişler ve öneriler getirmişlerdir. Kentsel açık-yeşil alanların bilimsel, teknik ve ekolojik kriterleri dikkate alarak aynı zamanda yerel yönetimlerinde aktif bir rol üstlenmesiyle yapılacak planlı çalışmalar ile mümkün olacağını ifade etmişlerdir.

Soykan ve Aykır (2004) tabiat parkı ve insan ilişkilerini Ayvalık adaları Tabiat Parkında incelemişlerdir. Çalışmada; tabiat parkı içerisinde yer alan düzensiz turizm, kaçak balıkçılık, yer altı sularının bilinçsiz kullanımı, sulak alanların kurutulması gibi olumsuzlukların sürdürülebilirliği etkilediği görüşü ortaya çıkmıştır. Ayrıca çalışmada tabiat parkında arıcılık, balıkçılık gibi faaliyetlerin yasal düzenlemelerle kontrol altına alınması ve sulak alanların korunması için denetimlerin sıklaştırılması gerektiği sonucuna varmışlardır.

Müderrişoğlu vd. (2005) “*rekreasyonel fırsat dağılımı yöntemi*” ile Abant Tabiat Parkı'nda yaptıkları çalışma sonuçları korelasyon ve varyans analizleri ile değerlendirilmiş ve neticesinde; alanın taşıma kapasitesinin belirlenmesi, ziyaretçiler gerekli tanıtımların yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Akbaba ve İnanç (2007) Kahramanmaraş İli Ahır Dağı kent ormanı ziyaretçileri ile yapılan görüşmelerde; ziyaretçilerin bilinçlendirilmesi gerektiğini, orman sevgisini aşlamak için afiş ve broşürlerin dağıtılmasını, herbaryum müzelerinin kurulması gerektiğini vurgulamışlardır.

Kabaş ve Yıldırım (2007) Çanakkale İli Troya Tarihi Milli Parkında turizm ve rekreasyon potansiyellerini yapılan anket çalışmaları ile ortaya koymuşlardır. Çalışma sonucunda; milli parkta alt yapı tesislerinin eksik olduğu, alanın iklim özelliklerinin de göz önünde bulundurularak ye aktivitelerin yapılabileceğini, alanda konaklama tesislerine ihtiyaç duyduklarını, ulaşım kolaylığının sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir.

Sönmez ve Özdemir (2008) Akdağ Tabiat Parkında ekoturizm faaliyetleri üzerine bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Alanda alt yapı çalışmalarının hızlanması, yapılacak olan tesislerin doğa ile bir bütün halinde olmasına özen gösterilmesi ve yapılan etkinliklerin doğaya zarar verilmeden yapılması gerektiği sonucuna varmışlardır. Ayrıca ziyaretçilerin beklentilerini karşılanması sağlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Yaşar ve Şeremet (2008) “Türkiye’de Milli Park Eğitimi ile ilgili olarak yaptıkları çalışmada örnek olan olarak Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı’ı seçmişlerdir. Bu alana gelen ziyaretçiler ile yapılan anket çalışması verileri t-testi ve korelasyon analizi ile değerlendirilmiş ve her yaştaki eğitim programların da milli parkların anlatımlarının olduğu derslere yer verilmesi gerektiği belirlenmiştir.

Tunçay ve Yeşil (2010) çalışmalarında; Türkiye’de ve Almanya’da tabiat parklarının karşılaştırmasını yapmışlardır. Türkiye’de bulunan tabiat parklarının bulunduğu durumdan daha iyi bir duruma nasıl gelebileceği üzerine bu çalışmada durulmuştur. Tabiat parklarının incelendiği çalışmada; Almanya-Türkiye karşılaştırmaları yapılmış ve durum analizi olarak SWOT analizi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda; tabiat parklarında sadece Uzun Dönem Gelişim Planları dışında planlamanın olmaması ve bu planlarda da güncellemelerinin yapılmaması, potansiyel tabiat parkı ziyaretçilerinin gerekli bilgi ve donanıma sahip olmaması, yurt içi ve yurt dışındaki parklar arasında rekabetin olmaması gibi negatif yönler tespit edilmiştir.

Öztura ve Yaşar (2010) Türkiye de milli park kavramı ve eğitimi üzerine yaptıkları çalışmada; üç farklı milli parkta ziyaretçiler ile yapılan görüşmelerdeki anket sonuçları değerlendirilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre; milli parkları ziyaret eden hemen hemen tüm eğitim düzeyindeki katılımcıların milli park eğitime uzak oldukları görülmüştür. Ayrıca gerek örgün gerekse yaygın eğitimde milli park eğitimine önem verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Güneş (2011) korunan alanların yönetiminde katılımcı yönetim anlayışı üzerine yaptığı çalışmada; korunan alanların salt koruma amaçlı merkezîyetçi ve klasik işletilmesinden vazgeçilmesi gerektiğini belirterek korunan alanların çevresinde yaşayan halkında planlama çalışmalarına dahil edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca çalışmada korunan alanlar ve civarında yaşayan insanların gereksinimleri karşılanırken, o alandaki ekosistemin ve biyoçeşitlilik, çevresel korumanında yapılması vurgulanmıştır.

Erduran ve Cırık (2011) Korunan alanların peyzaj açısından değerlendirilmesi üzerine yaptıkları çalışmada; Gelincik Dağı Tabiat Parkı'nda rekreasyonel olarak önemli değere sahip olan 9 noktanın analizini gerçekleştirmişlerdir. Çalışma sonuçlarına göre; değerlendiren alanın tehdit unsurlarına karşı sürdürülebilirliğini sağlamak için alanda yapılması gerekenleri *“biyolojik çeşitlilik değerinin korunması ve güncellenmesi”* ve *“tabiat parkı ile ilişkisi bulunan herkese eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılması”* olarak ifade etmişlerdir.

Zaman ve Coşkun (2012) milli parklarda değer kullanımı üzerine yaptıkları çalışmalarında örnek alan olarak Nene Hatun Milli Parkı'nı seçmişlerdir. Bu alanda ziyaretçiler ile yaptıkları anket sonuçlarına göre; önemli bir tarihe de sahip olan Milli park civardaki okulların öğrencileri için önemli bir park olduğu tespit edilmiştir. bunun yanında alana düzenlenecek geziler için ulaşım kolaylığı ve teşviklerin yapılması gerektiği, Uzun Devreli Gelişme Planının tamamlanması gerektiği, milli parkın tanıtımı için dergi broşür ve yayınların artırılması gerektiğini kanaatine varılmıştır.

Bahadır (2013) Isparta İl'inde yapmış olduğu çalışmada; Kovada Gölü Milli Park'ının tanıtımı, ekolojik sorunları ve sürdürülebilirliğini korumayı amaçlanmıştır. Milli parka ait sorunlar SWOT analizi ile belirlenerek; milli parktaki zonlara göre

hareket edilmesi ve taşıma kapasitesi üzerine çıkılmadan Kovada Gölü Milli Parkında ziyaretçi kabulü yapılması gerektiğini belirlemiştir.

Akten ve Gül (2014) korunan alanlara ziyaretçilerinin etkileri ve önlemleri üzerine Gölcük Tabiat Parkı'nda bir çalışma yapmışlardır. Yapılan çalışmada ziyaretçiler ile yapılan görüşme sonuçlarına göre genellikle göl çevresini kullanma durumunda göl ekolojisine her hangi bir olumsuz etkiye sebebiyet vermeden gerçekleşmesi gerektiği ve alanda piknik dışında da birçok aktivitenin kazandırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Surat ve Özdemir (2014) Artvin yöresinde yer alan Borçka Karagöl Tabiat Park'ında korunan alanlar ile yerel halkın farkındalığı üzerine bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışmada yöre halkının bilinç düzeyini arttırmak, korunana alanların yöre halkı için önemini vurgulamak, tabiat parkındaki potansiyel rekreasyonel aktivitelerini ve kullanıcıların beklentilerini ortaya koymak için yapılmıştır. Çalışma sonucunda; yöre halkının tabiat parkından daha fazla yararlanabilmesi için; şenlik ve festivaller düzenleyerek buralarda yöresel olan elişlerini satabileceği ve ayrıca tabiat parkının bilimsel amaçlı olarak da kullanılabilmesi ve bu özelliğinin de geliştirilmesi mümkün olacağını tespit etmişlerdir.

Manavoğlu ve Ortaçeşme (2014) Antalya ilinin açık ve yeşil alanlarının planlama stratejileri üzerine yaptıkları çalışmada; aktif kullanılan yeşil alanlar üzerine genel bir değerlendirme yapmışlardır. Değerlendirmelerde SWOT analizi yöntemini kullanmışlardır. Açık yeşil alan kullanıcılarının görüşlerini anket yöntemi ile tespit etmişlerdir. Çalışma sonuçlarına göre; açık yeşil alan kullanıcıları; özellikle mahalli parkların yeterli büyüklükte olmadığını, parkların güvenlik sorunu olduğunu, parkların sayı ve alan olarak yetersiz olduğu belirtmişlerdir. Ayrıca çalışmada Çalışma sonucunda öneri olarak “Antalya İli için kişi başına düşen yeşil alan miktarının akarsu yataklarının kentsel yeşil alan sistemi içerisinde yeşil koridor olarak değerlendirilmesi” gerektiği belirtmişlerdir.

Demircioğlu ve Eker (2014) Karatepe Aslantaş Milli Parkı için yapmış oldukları çalışmada; milli parkların orman ürünü üretimi dışında rekreasyonel faydasını da ortaya koymuşlardır. Çalışmada ziyaretçilerle yapılan görüşmeler neticesinde; milli park ile ilgili ziyaretçilerin yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıkları, milli park giriş

ücretlerini yüksek buldukları, alanda eksik olan tesislerin yapılması gerektiği, seyir tepesi yapılması gerektiği, alanın bakımlı ve temiz olarak kalması için daimi personelin alanda bulunması gerektiğini tespit etmişlerdir.

Kervankıran ve Eryılmaz (2014) Isparta İl'inde yapmış oldukları çalışmada; milli parkların sadece koruma amaçlı olarak kullanılmasının yanı sıra yöre halkının da yöresel ürünleri ile destek olması sağlanmalı, milli parka gelen ziyaretçi sayısını arttırmakla beraber ekolojik sürdürülebilirliğinde devamı sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir.



3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Bu çalışmada, Tekirdağ İli sınırları içerisinde yer alan Çamlıkoy Tabiat Parkı (Çamlıkoy TP) ve Atatürk Ormanı Tabiat Parkı (Atatürk Ormanı TP) örnek alanlar olarak seçilmiştir. Bu alanların genel özelliklerine ait bilgiler (tabiat parklarında yaşayan fauna ve flora ait bilgiler, tabiat parklarında yer alan tesislere ait özellikler, yıllık ziyaretçi sayısı, 2014-2015 yılı park giriş-konaklama ücretleri) Doğa Koruma Milli Parklar Genel Müdürlüğü Tekirdağ Orman ve Su İşleri Şube Müdürlüğü resmi kayıtlarından alınmıştır (Anonim, 2016). Bununla beraber özel işletme tarafından işletilen Çamlıkoy TP'nin 2014-2015 yıllarına ait gelir bilgileri Çelebi Reklam Metal Turizm Sanayi Limited Şirketi işletmesinden temin edilmiştir. Çamlıkoy TP ve Atatürk Ormanı TP'na ait genel bilgiler aşağıda verilmiştir.

3.1.1. Atatürk Ormanı Tabiat Parkının Genel Özellikleri

Atatürk Ormanı TP 11.07.2011 tarihinde tabiat parkı olarak ilan edilmiş olup, 28,4 hektar büyüklüğünde orman alanına sahiptir (Anonim, 2015b). Atatürk Ormanı TP Tekirdağ İli Süleymanpaşa ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Atatürk Ormanı TP'nin konumu Harita 3.1'de verilmiştir.



Harita 3.1. Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nın konumunu gösterir harita

Atatürk Ormanı TP'nin batı sınırı 35 T 549018-4537858, kuzey sınırı 35 T 549630-4538121, doğu sınırı 35 T 549817-4537542, güney sınırı 35 T 549202-4537402 koordinatları arasında yer almaktadır. Çalışma alanı 1/25.000 ölçekli topoğrafik haritalarında Bandırma G19-a1 paftası içinde kalmaktadır. Atatürk Ormanı TP, çevresinde Namık Kemal Üniversitesi Kampüs alanı ve tarım alanları ve Süleymanpaşa ilçesi yerleşim alanı bulunmaktadır. Çalışma alanının güney sınırında Marmara Denizi yer almaktadır. Ancak deniz ile Atatürk Ormanı TP'nin komşu sınırı bulunmamaktadır. Alanın denize mesafesi yaklaşık 300-350 metredir. Çalışma alanının içinden Tekirdağ çevre yolu geçmektedir (Harita 3.2).



Harita 3.2. Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nın Google Earth görüntüsü

Atatürk Ormanı TP içinde yer alan belli başlı bitki türleri sırasıyla; Kızılçam (*Pinus brutia* Ten), Karaçam (*Pinus nigra* Lamb), Fıstık çamı (*Pinus pinea* L.), Meşe (*Quercus*), Yalancı akasya (*Robinia pseudoacacia* L.) ve Dişbudak (*Fraxinus excelsior* L.), Sedir (*Cedrus libani* A.Rich.), Karaçalı (*Paliurus spina-christi*

Miller)), Ova karaağacı (*Ulmus minör* Mill.)'dır. Ayrıca sahada, sürüngenlerden; kurbağa (*Pelobates syriacus*), kertenkele, yılan, kirpi (*Erinaceus*), fare, köstebek (Leucodan Nortman), orman sıçanı (*Microtus arvalis*), gelincik (*Mustela*), kuşlardan; şahin (*Buteo*), ardıç kuşu (*Turdus philomelos*), İshak kuşu (*Otus scops*) , puhu (*İbis aquilae*) , saka (*Cardualis cardualis*), serçe, kırlangıç, ibibik (*Upupa epops*), doğan (Falco) , ağaçkakan (Picus), bildircin (*Perdicula*), karatavuk (*Turdus merula*), çulluk (*Scolopax rusticola*), alakarga (*Garrulus*), küçük karga (*Corvus monedula*), memelilerden; tavşan (*Lepus timidus*) bulunmaktadır (Anonoim, 2013b).

Tabiat Parkı koruma statüsüne sahip bir orman alanı olması sebebiyle böceklenme, kuruma ve devrik ağaçların sahadan çıkarılması gibi müdahaleler haricinde herhangi bir silvikültürel bir müdahalede yapılmamaktadır (Anonim, 2013b).

Atatürk Ormanı TP'da elektrik, su gibi altyapı tesisleri mevcut olup, piknik, paintball, doğa yürüyüşleri gibi aktiviteler yapılmaktadır. Aynı zamanda yaz sezonunda kır düğünü organizasyonları gerçekleştirilmektedir.

3.1.2. Çamlıkoy Tabiat Parkının Genel Özellikleri

Çamlıkoy TP 11.07.2011 tarihinde tabiat parkı olarak ilan edilmiş olup, 45,1 hektarlık bir alana sahiptir (Anonim, 2013). Çamlıkoy TP Tekirdağ İli Saray ilçesi sınırları içinde yer almaktadır. Çamlıkoy TP Tekirdağ il merkezine yaklaşık olarak 100 km uzaklıkta bulunmaktadır. Çamlıkoy TP'nın konumu Harita 3.3'de verilmiştir.



Harita 3.3. Çamlıkoy TP'nın konumunu gösterir harita

Çamlıkoy TP'nin batı sınırı 35 T 594936-4605034, kuzey sınırı 35 T 595577-4604329, doğu sınırı 35 T 595985-4603794, Güney sınırı 35 T 595100-4603968 koordinatları arasında yer almaktadır. Çalışma alanı 1/25000 ölçekli Kırklareli E20d3 topoğrafik haritası sınırları içinde kalmaktadır. Çamlıkoy TP'nin kuzeyde Bahçevan Dere, güneyde Elmalı Dere, doğuda Karadeniz, batıda ise Kasatura sırtı sınırları arasında yer almaktadır. Çamlıkoy TP Karadeniz kıyısında ve çevresi ormanlarla çevrili bir tabiat parkıdır (Harita 3.4).



Harita 3.4. Çamlıkoy Tabiat Parkı Google Earth görüntüsü

Çamlıkoy TP içinde yer alan belli başlı bitki türleri sırasıyla; Doğu kayını (*Fagus orientalis* L.) Sapsız meşe (*Quercus petrea* ssp. *Iberica* Steven ex M. Bieb.), Macar meşesi (*Quercus frainetto* Ten.), Adi Gürgen (*Carpinus betulus* L.), Dişbudak (*Fraxinus excelsior* L.) ve Çınar (*Platanus orientalis* L.), Dağ karaağacı (*Ulmus*

glabra Huds.), Kızılağaç (*Alnus glutinosa* L.), Akçaağaç (*Acer campestre* L.) ve Yabani Elma (*Malus silvestris* L. Mill.), Ahlat (*Pyrus alae-grifolia* Pall.), Yabani erik (*Prunus*), Alıç (*Crataegus monogyna* Jacq), Kızılcık (*Cornus mas* L.) ile birlikte Rosaceae türlerinden böğürtlen (*Rubus* L.), Kuşburnu (*Rosa canina* L.), defne (*Laurus nobilis* L.), Tavşan memesi (*Ruscus aculeatus* L.), Eğrelti (*Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn.) türleridir. Ayrıca, sahada tilki (*Vulpes*), gelincik (*Mustela*), ağaç sansarı (*Martes martes*), porsuk (*Meles*), kurt (*Lupus*), çakal (*Canis aureus*), sincap (*Sciurus vulgaris*), tavşan (*Lepus timidus*), kirpi (*Echinops telfairi*), geyik (*Dama dama*), karaca (*Capreolus*), yaban domuzu (*Sus scrofa*), gibi memeliler ve yeşilbaş (*Anas platyrhynchos*), bildircin (*Perdicula*), çulluk (*Scolopax rusticola*), üveyik (*Streptopelia orientalis*), karabatak (*Phalacrocorax pygmeus*), leylek (*Ciconia ciconia*), atmaca (*Accipiter nisus*), puhu (İbis aquilae), ağaçkakan (*Picoides*), bülbül (*Femina*), karatavuk (*Turdus merula*), ispinoz (*Chloebia gouldiae*), saka (*Cardualis cardualis*), çil keklik (*Perdix perdix*) ve saksagan (*Urocissa flavirostris*) gibi kuş türleri bulunmaktadır. Çamlıkoy TP'nin sınırları içinde yer alan Elmalı Gölünde alabalık (*Salmo trutta caspius*), sazan (*Cyprinus carpio*) ve tatlı su kefali (*Mugil auratus*) ve Karadeniz'se ise; barbunya (*Mullus barbatus*), istavrit (*Trachurus trachurus*), kalkan (*Scophthalmus maximus*), kefal (*Mugil cephalus*), kırlangıç (*Trigla lucerna*), palamut (*Sarda sarda*), vatoz gibi balık türleri bulunmaktadır (Anonim, 2013). Bu alan fauna zenginliği nedeni ile aynı zamanda bölge Merkez Av Komisyonu tarafından Yaban Hayatı Koruma Sahası ilan edilmiştir ve bölgede sürekli av yasağı bulunmaktadır.

Çamlıkoy TP denize kıyısı olması bakımından piknik, dinlenme, yüzme, çadırli kamp, fotoğrafçılık, terapi, yürüyüş, deniz bisikleti gibi bir çok aktivitenin yapılabildiği bir alandır. Çamlıkoy TP 2008 yılından itibaren özel işletme tarafından işletilmekte ve içerisinde ilk tesis yılı 1987 yılı olan kır lokantası, 2 WC, giriş ünitesi, soyunma kabinleri, çay ocağı ve diğer alt yapı tesisleri (yol, su, elektrik) yer almaktadır. Alan için hazırlanan tabiat parkının gelişim planı içerisinde, spor alanları (basketbol sahası, tenis kortu vs.), rekreasyon amaçlı dinlenmeye yönelik kır kahvesi ve kır gazinosu, büfe, çocuk oyun alanları, alan içerisinde uygun yerlerde piknik ünitelerine yakın ocaklar, çeşmeler, çöp konteynırları, yağmur barınakları, kameriyeler ve pergolalar yapılması öngörülmektedir (Anonim, 2015b).

3.2. Yöntem

Bu çalışma kapsamında Atatürk Ormanı TP ve Çamlıkoy TP örnek alanları hem ekonomik hem de sosyal açıdan değerlendirilmiştir. Tabiat parklarının genel anlamda Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na bağlı birimlerce yönetiliyor olması ve bu alanların devlet mülkiyetinde olması ve sosyal devlet anlayışı gibi nedenlerden dolayı uzun yıllar devlet işletmeciliğinde karlılık ön planda tutulmamıştır. Bunun yanında zaman içerisinde değişen ekonomik konjonktür, toplumun beklentileri, alınan siyasi kararlar neticesinde devlet mülkiyetindeki alanların işletmeciliği özel işletmelere verilmeye başlamıştır. Bu çalışmada Tekirdağ ili sınırları içerisinde yer alan biri devlet tarafından diğeri özel işletme tarafından işletilen iki tabiat parkı ekonomik ve sosyal açıdan incelenmiş ancak özel işletmecilik ile devlet işletmeciliği arasındaki farkların ortaya konulmasını amaçlayan bir çalışma yapılmamıştır.

Bu çalışmada ekonomik değerlendirmeyi yapabilmek için bir proje değerlendirme yöntemi olan Fayda/Masraf analizi gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla kullanılan formül aşağıda verilmiştir.

$$F/M = \frac{\sum_{t=0}^m \frac{F_t}{(1+i)^t}}{\sum_{t=0}^m \frac{M_t}{(1+i)^t}}$$

F: Fayda

M: Masraf

F_t: Yıllar itibariyle elde edilecek faydalar

M_t: Yıllar itibariyle yapılacak masraflar

İ: İskonto oranını göstermektedir.

Fayda/Masraf analizinde indirgenmiş gelirler indirgenmiş giderlere oranı ile bulunmaktadır (Türker 2008). Fayda/masraf analizinde paranın zaman değerinin dikkate alınması bir avantaj olmakla beraber iskonto oranının isabetli seçilememesi durumu dezavantaj olarak görülmektedir (Daşdemir 2013). Ancak bu çalışmada uygulamada var olan projelerin değerlendirilmesi yapıldığından iskonto oranları TÜİK'ten alınmış ve değerlendirmede kullanılan fayda/masraf analizi yönteminin dezavantajı ortadan kaldırılmıştır.

Bu çalışmada tabiat parklarının sosyal açıdan değerlendirilmesinde anket yöntemi kullanılmıştır (EK 1). Ankette 25 adet soru yer almaktadır. Atatürk Ormanı TP ve Çamlıkoy TP'ye ziyaretçi olarak giden popülasyondan kaç kişi ile bu çalışmanın yapılacağı aşağıdaki formül ile hesaplanmıştır. Çalışmanın %90 güven düzeyinde gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

$$n = N \cdot (CV^2 \cdot t^2) / NE^2 + CV^2 \cdot t^2$$

n : Örnek alan sayısı

N : Toplam örnek sayısı

S^2 : İlgilenilen özelliğin varyansı

CV : İlgilenilen özelliğin değişkenlik katsayısı

t : Öngörülen güven düzeyi için Student'in t tablo değeri

m : İlgilenilen özellik için kabul edilen örnekleme hatası

E : İlgilenilen özellik için kabul edilen örnekleme hata yüzdesi

Atatürk Ormanı TP'ye 2012-2015 yılları arasında ziyaretçi olarak gelen sayısı ortalama 38410 kişi ve Çamlıkoy TP'ye 2012-2015 yılları arasında ziyaretçi olarak gelen sayısı ortalama 84673 kişi olarak hesaplanmıştır. Bu her iki tabiat parkında asgari anket çalışmasına dâhil edilecek ziyaretçi sayısı yaklaşık 96 şar olduğu tespit edilmiştir. Ancak her iki tabiat parkı için 100'er katılımcı ile anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışması 2016 yılının Temmuz ve Ağustos aylarında yüz yüze görüşmeler ile her iki tabiat parkında da gerçekleştirilmiştir. Yapılan anket çalışması sonucu elde edilen veriler yüzde analizi ve ki-kare yöntemi ile değerlendirilmiştir.

4. BULGULAR

Tekirdağ ili sınırları içinde yer alan Atatürk Ormanı TP ve Çamlıkoy TP'nin ekonomik ve sosyal açıdan değerlendirilmesine ait bulgular aşağıda verilmiştir.

4.1. Ekonomik Değerlendirme

Atatürk Ormanı TP ve Çamlıkoy TP'lerinde Fayda/Masraf analizi yöntemi ile ekonomik değerlendirme yapılmıştır. Korkmaz (2001) Bann (1998)'e atfen korunan alanların fayda/masraf kriterini Tablo 4.1'deki gibi olduğunu belirtmiştir.

Tablo 4.1. Korunan alanlar için fayda ve masraflar

<u>Masraflar</u>	<u>Faydalar</u>
Kuruluş masrafları	Turizm(Giriş ücretleri)
Yıllık İdare masrafları	Biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliği (Flora ve fauna)
Turizmin olumsuz etkileri	Gen kaynakların korunması
Alternatif maliyetler (Odun üretimi)	Eğitim ve araştırma olanakları
	Karbon emilimi
	Besin zincirlerin devamlılığı
	Hava ve gürültü kirliliklerin azaltılması
	Mikro iklimatik fonksiyonları
	Kültürel etkinlikler

Tablo 4.1. incelendiğinde; Hem Atatürk Ormanı TP hem de Çamlıkoy TP'nin faydalarının bugün bir çoğu hesaplanamamaktadır. Bu Çalışmada Doğa Koruma Milli Parklar Genel Müdürlüğü resmi verileri üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

4.1.1. Atatürk Ormanı Tabiat Parkının Fayda/ Masraf Analizi

Atatürk Ormanı TP'dan 2014-2015 yılları arası elde edilen gelirler yalnızca tabiat parkına giriş ücreti gelirleri ile sınırlıdır. Her yıl tabiat parkına giriş ücretleri Doğa Koruma Genel Müdürlüğü tarafından belirlenmektedir. 2014-2015 yılları için Atatürk Ormanı TP'ye giriş ücretleri Tablo 3.2'de verilmiştir. Bu giriş ücretleri ile 2014-2015 yıllarında Atatürk Ormanı TP'yi ziyaret eden ziyaretçi sayısının çarpımı ile yıllık olarak tabiat parkının giriş ücretleri toplam geliri hesaplanmıştır (Tablo 4.2).

Tablo 4.2. Atatürk Ormanı Tabiat Parkına ait Ziyaretçi Giriş Ücretleri Toplamı (TL) (2014-2015).

Yıl	Giriş Ücretleri		Ziyaretçi Sayısı			Ziyaretçi Giriş Ücretleri Toplamı		
	2014*	2015	2014	2015	Toplam	2014*	2015	Toplam
Şahıs	3.26	3.00	571	904	1475	1863.88	2712.00	4575.88
Öğrenci	1.63	1.50	1772	2230	4002	2892.12	3345.00	6237.12
Motosiklet	5.44	6.00	26	10	36	141.45	60.00	201.45
Otomobil	10.88	9.00	6099	8542	14641	66362.00	76878.00	143240.00
Minibüs	27.20	25.00	0	71	71	0.00	1775.00	1775.00
Otobüs	87.05	80.00	2	0	2	174.09	0.00	174.09
Toplam						71433.54	84770.00	150421.00

*Tüketici Fiyat Endeksi (2003=100) (TÜİK 2016)

Tablo 4.2 incelendiğinde 2015 yılında Atatürk Ormanı TP'yi ziyaret eden ziyaretçi sayısında 2014 yılına göre yaklaşık %39 oranında bir artış olduğu gözlenmiştir. Buna karşılık 2015 yılında Atatürk Ormanı TP'yi ziyaret eden ziyaretçilerden alınan giriş ücretleri toplamı 2014 yılına göre yaklaşık %18 oranında bir artış olduğu tespit edilmiştir. Ziyaretçi sayısındaki artışa rağmen ziyaretçi giriş ücretleri toplamındaki artışın aynı oranda tespit edilmemesinin nedeni otomobil giriş ücretlerinde yapılan indirim olduğu belirlenmiştir. Atatürk Ormanı TP'ye 2014-2015 yılları arası yapılan masrafların tabiat parkında yer alan alt yapı tesislerinin onarımı ve tabiat parkında yer alan diğer yapı ve güvenlik araçlarının tadilatına ait olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.3).

Tablo 4.3. DKMP Genel Müdürlüğü tarafından Atatürk Ormanı Tabiat Parkına için yapılan masraflar (TL) (2014-2015).

Masraflar	2014*	2015	Toplam
Su saati alımı	244.82	0.00	244.82
Temizlik malzemeleri	1588.6	2136	3724.6
WC tadilatları	1290.46	679	1969.46
Tel örgü tamiratları	939.01	384	1323.01
Çim biçme makinesi alımı	1817.09	1670	3487.09
Yangın tüpü alımı	1488.49	0.00	1488.49
Su giderleri	6437.08	5205	11642.08
Elektrik giderleri	628.73	175	803.73
Tabela yapımı	0	165	165
Tamirat malzemeleri	0	379	379
Piknik masası yaptırılması	0	49996	49996
Toplam	14434.28	60789	75223.28

*Tüketici Fiyat Endeksi (2003=100) (TÜİK 2016)

Tablo 4.3 incelendiğinde 2014 ve 2015 yıllarında devlet tarafından işletilen Atatürk Ormanı TP'nin masraflarının elektrik, su faturaları ile alanın temizliğine yönelik masraflar olduğu görülmektedir. 2015 yılında yapılan piknik masası yaptırma masrafının genel masrafların %66'sını tuttuğu ve dolayısıyla her yıl rutin yapılan bir masraf olmadığı 2015 yılı masraflarını 5,6 kat artırdığı tespit edilmiştir.

Atatürk Ormanı TP'nin 2014-2015 yıllarına ait Fayda/ Masraf oranı aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

Fayda/ Masraf = (2014 yılı gelirleri + 2015 yılı gelirleri) / (2014 yılı giderleri + 2015 yılı giderleri)

Fayda/Masraf oranı = 156203.54 / 75223.28 = 2,07 olarak tespit edilmiştir.

4.1.2. Çamlıkoy Tabiat Parkının Fayda/ Masraf Analizi

Çamlıkoy TP'dan 2014-2015 yılları arası elde edilen gelirlerini; tabiat parkına giriş ücreti gelirleri, konaklama hizmeti gelirleri, gazino, kantin ve restoran gelirleri oluşturmaktadır. 2014-2015 yılları için Çamlıkoy TP'ye giriş ücretleri Tablo 3.4'te verilmiştir. Bu giriş ücretleri ile 2014-2015 yıllarında Çamlıkoy TP'yi ziyaret eden ziyaretçi sayısının çarpımı ile yıllık olarak tabiat parkının giriş ücretleri toplam geliri hesaplanmıştır (Tablo 4.4).

Tablo 4.4. Çamlıkoy Tabiat Parkına ait Ziyaretçi Giriş Ücretleri Toplamı (TL) (2014-2015).

Yıl	Giriş Ücretleri		Ziyaretçi Sayıları			Ziyaretçi Giriş Ücreti Toplamı		
	2014*	2015	2014	2015	Toplam	2014*	2015	Toplam
Şahıs	3.26	3.5	9549	528	10077	31170.23	1848	33018.23
Öğrenci	1.63	1.5	0	0	0	0	0	0
Motosiklet	5.44	5	367	245	612	1996.63	1225	3221.63
Otomobil	10.88	9	9916	8514	18430	107894.01	76626	184520.01
Minibüs	27.2	35	1103	649	1752	30003.81	22715	52718.81
Otobüs	87.05	80	10	4	14	870.46	320	1190.46
Toplam			20945	9940	30885	171935.14	102734	274669.14

*Tüketici Fiyat Endeksi (2003=100) (TÜİK 2016)

Tablo 4.4 incelendiğinde 2015 yılında Çamlıkoy TP'yi ziyaret eden ziyaretçi sayısında 2014 yılına göre yaklaşık %53 oranında bir düşüş olduğu gözlenmiştir. Bununla 2015 yılında Çamlıkoy TP'yi ziyaret eden ziyaretçilerden alınan giriş ücretleri toplamı 2014 yılına göre (endekslenmemiş fiyatlara göre) otomobil giriş ücretlerinde %10'luk bir indirim yapılmışken, minibüs giriş ücretlerinde % 40'luk bir artış yapılmıştır

Tablo 4.5. Çamlıkoy Tabiat Parkına ait Ziyaretçi Konaklama Ücretleri Toplamı (TL) (2014-2015).

Yıl	Konaklama Ücretleri		Ziyaretçi Sayıları			Ziyaretçi Konaklama Ücretleri Toplamı		
	2014*	2015	2014	2015	Toplam	2014*	2015	Toplam
Çadır	15.23	15.00	6888	5847	12735	734480.11	613935.00	1348415.11
Karavan	17.41	17.00	1302	3005	4307	158668.18	357595.00	516263.18
Toplam			8190	8852	17042	893148.29	971530.00	1864678.29

*Tüketici Fiyat Endeksi (2003=100) (TÜİK 2016)

Çamlıkoy TP 2014-2015 yılları arasındaki konaklama ücret gelirleri incelendiğinde; 2015 yılında alanda çadırda konaklayanların sayısı 2014 yılına göre azalırken, 2015 yılı için karavanda konaklayanların sayısı 2014 yılına göre artış göstermiştir. Çamlıkoy TP'de çadır ve karavanlarda geceleleyen ziyaretçilerin konaklama ücretleri DKMP'nin belirlediği günlük ücretler üzerinden ortalama olarak 7 gün konakladıkları varsayılarak bulunmuştur.

Tablo 4.5 incelendiğinde; 2015 yılı çadır yeri ücretleri 2014 yılına göre (endekslenmemiş fiyatlara göre) yaklaşık %7 olarak artış gösterirken, karavan yeri ücretleri 2014 yılına göre %6'luk bir artış yapılmıştır. Buna göre alanda konaklama ücretlerinden elde edilen gelirler; 2014 yılında ziyaretçilerin çadır ile konaklamalarından elde edilen gelir 734480,11 TL, karavandan elde edilen gelir ise 158668,18 TL'dir. 2015 yılında çadırlardan elde edilen gelirler 613935,00 TL iken karavanlardan elde edilen gelir ise 357595,00 TL olarak tespit edilmiştir.

Çamlıkoy TP'de hem günübirlik kullananlar hem de gece konaklayan ziyaretçilerin kullanmakta oldukları kantin, restoran ve çay bahçesi bulunmaktadır. Bu tesisler ziyaretçilerin yoğun olarak kullandıkları yaz dönemi (haziran, temmuz, ağustos) dışında da sürekli olarak hizmet vermektedir. Bu sebeple kantin, restoran ve çay

bahçesinden elde edilen gelirlerin büyük bir kısmını Çamlıkoy TP'nin yoğun olarak kullanıldığı yaz döneminde elde edilen gelirler oluşturmaktadır. Tesislerden elde edilen gelirler yıllar itibari ile alanda hizmet veren işletme sahibinden alınan verilere göre yapılmıştır. İncelemeler sonucunda kantin, restoran ve çay bahçesinden elde edilen gelirler toplamı aşağıda Tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 4.6. Çay bahçesi restoran ve kantin gelirleri (2014-2015) (TL).

Gelirlerin Cinsi/ yıl	2014*	2015	Toplam
Kantin	48963.6	50000	98963.6
Restoran	27202	30000	57202
Çay Bahçesi	16321.2	25000	41321.2
Toplam	92486.8	105000	197486.8
*Tüketici Fiyat Endeksi (2003=100) (TÜİK 2016)			

Tablo 4.5 incelendiğinde 2014 ve 2015 yılları toplam gelirler içinde kantin gelirlerinin yaklaşık olarak restoran ve çay bahçesi gelirleri toplamına eşit olduğu görülmektedir. Bunun yanında 2015 yılı kantin, restoran ve çay bahçesi gelirlerinin 2014 yılı gelirlerine göre %13,5 oranında arttığı tespit edilmiştir.

Çamlıkoy TP'nin tesisi aşamasında 1987 yılında yapılan kır lokantası, 2 WC, giriş ünitesi ve diğer alt yapı tesisleri (yol, su, elektrik) yapılmıştır. Tekirdağ Orman ve Su İşleri Şube Müdürlüğü'nden alanda yapılan bu tesislerin yapımı için harcanan bedeller ve 1987 yılında yapılmış olan tesisler ile ilgili keşif bedellerine de ulaşamamıştır.

Çamlıkoy Tabiat Parkı İşletmesi en son 14.08.2008 tarihinde onaylanan sözleşme ile özel işletmeye verilmiştir. İşletmeciliğini üstlenen yüklenici tabiat parkında bulunan eksiklikleri yaptırmıştır. Yapılan masraflar arasında; giriş kulübesi, giriş takı tamirat, yeni WC üniteleri, eski WC üniteleri tamir ve tadilatı eski duş yapıları tamiri, kapıların değişmesi alan içindeki elektrik ve su şebekesi tadilatı, eski yapıların tamiri, tadilatı, ihtiyaç için yeni alışveriş kulübeleri, elektronik giriş bariyeri, ana kaynak çalışmaları, su borularının değişimi, cankurtaran kulesi, trafo bakımı, kompanzasyon uygulaması, 30 tonluk ek depo, eski foseptiklerin bakımı tamiratı, alışveriş ünitesi, veranda yenilemesi, restoran bahçesi düzenlenmesi, alışveriş ünitesine yeni yapılan WC'ler, menfezlerin yenilenmesi restoran mutfağı

restorasyonu yer almaktadır. İşletmeci tarafından 2008 yılında alanda yapılan tüm bu masraflar TÜİK verilerine göre güncellenerek 2015 yılı değerleri hesaplanmıştır (Tablo 4.6).

Tablo 4.7. Kuruluş (Tesis) ve bakım masrafları

Tesis	2008 Yılına ait maliyeti (TL)	2015 yılı (TL)*
Kantin-Restoran yapımı	31000	52080
WC	179500	301560
Tamir	204600	343728
Diğer	138800	233184
Toplam	553400	929712
*Tüketici Fiyat Endeksi (2003=100) (TÜİK 2016)		

Tablo 4.7 incelendiğinde yeni kantin ve restoran yapımının genel tesis ve bakım masraflarının %5,6'sını, tuvalet yapımının %32,44'nü, tamir masraflarının genel yapılan masrafların %36,97'sini oluşturduğu görülmektedir. Çamlıkoy TP'da 2014 ve 2015 yıllarında yapılan masraflar Tablo 4.7'de verilmiştir.

Tablo 4.8. Çamlıkoy Tabiat Parkına ait masraflar

Masraflar	2014* (TL)	2015	Toplam
Kantin-Restoran-Çay Bahçesi	10880.8	12000	22880.8
Elektrik	65284.8	65000	130284.8
Su	21761.6	35000	56761.6
Kira	250433.4	251363.6	501797
Personel	28790.6	29700	58490.6
Diğer**	65284.8	80000	145284.8
Toplam	442436	473063.6	915499.6
Tüketici Fiyat Endeksi (2003=100) (TÜİK 2016)			
**Alan içerisinde yıllık olarak yapılan tamiratlar vb.			

Tablo 4.8 incelendiğinde 2014-2015 yıllarında Çamlıkoy TP'da yapılan masrafların %54,8'inin kira olduğu, %15,86'sını alan içinde yıllık olarak yapılan tamirat masraflarının oluşturduğu görülmektedir. Yine 2014-2015 yılları arası yapılan masrafların %14,2'sinin kantin, restoran ve çay bahçesi için yapılan masraflar olduğu tespit edilmiştir. Personel giderlerinin genel masrafların % 6,4'nü oluşturduğu belirlenmiştir.

Çamlıkoy TP'nin 2014-2015 yıllarına ait Fayda/ Masraf oranı aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

Fayda/ Masraf=(2014 yılı gelirleri + 2015 yılı gelirleri) / (2014 yılı giderleri + 2015 yılı giderleri)

Fayda/Masraf oranı = 2181669 / 1845212 = 1,18 olarak tespit edilmiştir.

3.2. Tabiat Parklarının Sosyal Açıdan Değerlendirmesi

Tekirdağ ili sınırları içinde bulunan Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy TP'lerde gerçekleştirilen anket çalışması sonuçları aşağıda verilmiştir.

3.2.1. Tabiat Parklarına Gelen Ziyaretçilerin Yaşlarına İlişkin Karşılaştırmalar

Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy Tabiat Parklarının ziyaretçi profiline ait yaş karşılaştırması Tablo 4.8'de verilmiştir.

Tablo 4.8. *Tabiat Parklarına Gelen Ziyaretçilerin Yaşlarına İlişkin Karşılaştırmalar*

Tabiat Parkı	n	Yaş		P
		Ortalama	Std. Sapma	
Atatürk Ormanı	100	34,8	11,7	0,787
Çamlıkoy	100	35,2	11,8	

Çalışma konusu her iki tabiat parkında da anket uygulanan ziyaretçilerin yaş ortalamaları yaklaşık 35 olup, yapılan Bağımsız t Testi sonuçlarına göre tabiat parkları arasında ankete katılan ziyaretçilerin yaşları bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (P>0,05).

3.2.2. Demografik özelliklere ilişkin karşılaştırmalar

Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy Tabiat Parklarında anket çalışması yapılan ziyaretçilerin demografik özelliklerine ilişkin karşılaştırmalar Tablo 4.9'da verilmiştir.

Tablo 4.9. Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy Tabiat Parklarına gelen ziyaretçilerin demografik özelliklerinin karşılaştırılması

Demografik Özellikler	Gruplar	Tabiat Parkı			P
			Atatürk Ormanı	Çamlıkoy	
Cinsiyet	Kadın	n	45	40	0,474
		% Cinsiyet	52,9%	47,1%	
		% Tabiat Parkı	45,0%	40,0%	
	Erkek	n	55	60	
		% Cinsiyet	47,8%	52,2%	
		% Tabiat Parkı	55,0%	60,0%	
Eğitim Durumu	Okur-Yazar	n	1	3	0,012
		% Eğitim	25,0%	75,0%	
		% Tabiat Parkı	1,0%	3,0%	
	İlköğretim	n	12	12	
		% Eğitim	50,0%	50,0%	
		% Tabiat Parkı	12,0%	12,0%	
	Lise	n	53	28	
		% Eğitim	65,4%	34,6%	
		% Tabiat Parkı	53,0%	28,0%	
	Önlisans	n	16	24	
		% Eğitim	40,0%	60,0%	
		% Tabiat Parkı	16,0%	24,0%	
	Lisans	n	17	31	
		% Eğitim	35,4%	64,6%	
		% Tabiat Parkı	17,0%	31,0%	
Lisansüstü	n	1	2		
	% Eğitim	33,3%	66,7%		
	% Tabiat Parkı	1,0%	2,0%		
Medeni Durum	Bekar	n	32	27	0,491
		% Medeni Durum	54,2%	45,8%	
		% Tabiat Parkı	32,0%	27,0%	
	Evli	n	57	65	
		% Medeni Durum	46,7%	53,3%	
		% Tabiat Parkı	57,0%	65,0%	
	Boşanmış / Eşi ölmüş / Ayrı yaşıyor	n	11	8	
		% Medeni Durum	57,9%	42,1%	
		% Tabiat Parkı	11,0%	8,0%	
Meslek	Memur	n	15	23	0,470
		% Meslek	39,5%	60,5%	
		% Tabiat Parkı	15,0%	23,0%	
	Ev hanımı	n	16	10	
		% Meslek	61,5%	38,5%	
		% Tabiat Parkı	16,0%	10,0%	

Tablo 4.9'nun devamı

Meslek	Öğrenci	n	12	19	0,470
		% Meslek	38,7%	61,3%	
		% Tabiat Parkı	12,0%	19,0%	
	İşçi	n	26	18	
		% Meslek	59,1%	40,9%	
		% Tabiat Parkı	26,0%	18,0%	
	Serbest meslek	n	13	13	
		% Meslek	50,0%	50,0%	
		% Tabiat Parkı	13,0%	13,0%	
	Emekli	n	8	8	
		% Meslek	50,0%	50,0%	
		% Tabiat Parkı	8,0%	8,0%	
	İşsiz	n	4	5	
		% Meslek	44,4%	55,6%	
% Tabiat Parkı		4,0%	5,0%		
Diğer	n	6	4		
	% Meslek	60,0%	40,0%		
	% Tabiat Parkı	6,0%	4,0%		
Aylık Gelir	1000 TL'den az	n	7	4	0,393
		% Aylık Gelir	63,6%	36,4%	
		% Tabiat Parkı	7,1%	4,1%	
	1001-2000 TL	n	21	18	
		% Aylık Gelir	53,8%	46,2%	
		% Tabiat Parkı	21,2%	18,6%	
	2001-3000 TL	n	43	37	
		% Aylık Gelir	53,8%	46,3%	
		% Tabiat Parkı	43,4%	38,1%	
	3000 TL üstü	n	28	38	
		% Aylık Gelir	42,4%	57,6%	
		% Tabiat Parkı	28,3%	39,2%	

Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy tabiat parklarında anket uygulanan ziyaretçilerin demografik özelliklerinin karşılaştırılması amacıyla yapılan Ki-kare Testlerine ilişkin sonuçlara göre cinsiyet, medeni durum, meslek ve aylık gelir bakımından anlamlı farklılık bulunmazken ($P>0,05$), eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlemlenmiştir ($P<0,05$) (Tablo 4.9).

Her iki tabiat parkında da erkek ziyaretçilerin oranı kadınlara göre kısmen yüksektir. Söz konusu tabiat parklarını ziyaret edenlerin yarısından fazlasını evli ziyaretçiler oluşturmakta ve yine her iki tabiat parkında da ziyaretçilerin %70'ten fazlasının gelirleri 2000 TL'nin üzerindedir.

Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nı ziyaret edenlerin %60'tan fazlası lise veya daha düşük eğitim seviyesine sahipken, Çamlıkoy Tabiat Parkı'nda ziyaretçilerin yaklaşık %60'ının ön lisans veya daha yüksek eğitim seviyesine sahip oldukları görülmektedir. Genellikle düşük eğitilmiş ziyaretçilerin Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nı tercih ettikleri, buna karşın yüksek eğitilmiş ziyaretçilerin ise tercihlerini Çamlıkoy Tabiat Parkı'ndan yana kullandıkları söylenebilir. Bir başka ifade ile eğitim seviyesi arttıkça Çamlıkoy Tabiat Parkı'nı tercih oranı da artmaktadır.

4.2.3. Tekirdağ'da bulunan rekreasyon alanları ile ilgili sorulara verilen cevaplara ilişkin karşılaştırmalar

Tekirdağ ilinde bulunan rekreasyon alanlarına ilişkin sorulara verilen cevapların iki farklı tabiat parkı ziyaretçileri açısından değerlendirilmesi Tablo 4.10'da verilmiştir.

Tablo 4.10. Tekirdağ'da bulunan rekreasyon alanları ile ilgili sorulara verilen cevaplara ilişkin karşılaştırmalar

Sorular	Cevaplar	Tabiat Parkı		P
		Atatürk Ormanı	Çamlıkoy	
Tekirdağ'da rekreasyon alanları yeterli mi?	Evet	n	53	0,004
		% Cevap	61,6%	
		% Tabiat Parkı	53,0%	
	Hayır	n	47	
		% Cevap	41,2%	
		% Tabiat Parkı	47,0%	
Tekirdağ'daki rekreasyon alanlarının sayısını biliyor musunuz?	Evet	n	36	0,000
		% Cevap	87,8%	
		% Tabiat Parkı	36,0%	
	Hayır	n	64	
		% Cevap	40,3%	
		% Tabiat Parkı	64,0%	

Ziyaretçilerin Tekirdağ ilinde bulunan rekreasyon alanları ile ilgili bilgi düzeylerinin belirlenmesine yönelik olarak yöneltilen sorulara verdikleri cevapların karşılaştırılması amacıyla uygulanan Ki-kare Testlerine ilişkin sonuçlara göre; Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy tabiat parklarındaki ziyaretçiler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($P < 0,05$). Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nı ziyaret edenlerin %50'den fazlası ildeki rekreasyon alanlarını yeterli bulurken, Çamlıkoy Tabiat Parkı'nda bu oran %33'e düşmüştür. Ziyaretçilerin ildeki

rekreasyon alanı sayısını doğru bilme oranı Atatürk Ormanı Tabiat Parkı ziyaretçileri için %36 iken Çamlıkoy Tabiat Parkı ziyaretçileri için yalnızca %5'tir (Tablo 4.10).

4.2.4. Ziyaretçilerin Tercih ve Görüşlere İlişkin Karşılaştırmalar

Atatürk Ormanı Tabiat parkı ve Çamlıkoy Tabiat parkına gelen ziyaretçilerin rekreasyon alanları ile ilgili tercih ve görüşlerine ait karşılaştırmalar Tablo 4.11'de verilmiştir.

Tablo 4.11. Ziyaretçilerin tercih ve görüşlere ilişkin karşılaştırmalar

	Gruplar		Tabiat Parkı		P
			Atatürk Ormanı	Çamlıkoy	
Tercih nedeni	Yakın olması	n	35	25	0,000
		% Neden	58,3%	41,7%	
		% Tabiat Parkı	35,4%	25,0%	
	Piknik yeri kısıtlılığı	n	22	4	
		% Neden	84,6%	15,4%	
		% Tabiat Parkı	22,2%	4,0%	
	Doğal güzellik	n	17	23	
		% Neden	42,5%	57,5%	
		% Tabiat Parkı	17,2%	23,0%	
	Kalabalık olmaması	n	2	1	
		% Neden	66,7%	33,3%	
		% Tabiat Parkı	2,0%	1,0%	
	Deniz bulunması	n	7	25	
		% Neden	21,9%	78,1%	
		% Tabiat Parkı	7,1%	25,0%	
	Piknik olanaklarının daha iyi olması	n	7	13	
		% Neden	35,0%	65,0%	
		% Tabiat Parkı	7,1%	13,0%	
	Spor olanakları bulunması	n	3	0	
		% Neden	100,0%	0,0%	
% Tabiat Parkı		3,0%	0,0%		
Fiziksel ve psikolojik rahatlama	n	5	4		
	% Neden	55,6%	44,4%		
	% Tabiat Parkı	5,1%	4,0%		
Diğer	n	1	5		
	% Neden	16,7%	83,3%		
	% Tabiat Parkı	1,0%	5,0%		
Tabiat parklarında öncelikli tercih edilen rekreatif amaçlı etkinlik	Piknik	n	44	17	
		% Etkinlik	72,1%	27,9%	
		% Tabiat Parkı	44,0%	17,0%	
	Dinlenme	n	12	17	
		% Etkinlik	41,4%	58,6%	
		% Tabiat Parkı	12,0%	17,0%	
	Doğa gezisi	n	3	4	
		% Etkinlik	42,9%	57,1%	
		% Tabiat Parkı	3,0%	4,0%	

Tablo 4.11'nin devamı

Tabiat parklarında öncelikli tercih edilen rekreatif amaçlı etkinlik	Manzara seyri	n	4	5	0,002
		% Etkinlik	44,4%	55,6%	
		% Tabiat Parkı	4,0%	5,0%	
	Hepsi	n	37	57	
		% Etkinlik	39,4%	60,6%	
		% Tabiat Parkı	37,0%	57,0%	
Ziyaret sıklığı	Haftada birden fazla	n	5	5	0,742
		% Sıklık	50,0%	50,0%	
		% Tabiat Parkı	5,0%	5,0%	
	Haftada bir	n	5	10	
		% Sıklık	33,3%	66,7%	
		% Tabiat Parkı	5,0%	10,0%	
	İki haftada bir	n	6	7	
		% Sıklık	46,2%	53,8%	
		% Tabiat Parkı	6,0%	7,0%	
	Ayda bir	n	28	26	
		% Sıklık	51,9%	48,1%	
		% Tabiat Parkı	28,0%	26,0%	
	Yılda birkaç kez	n	56	52	
		% Sıklık	51,9%	48,1%	
		% Tabiat Parkı	56,0%	52,0%	
Gelinen il	Tekirdağ	n	82	63	0,001
		% İl	56,6%	43,4%	
		% Tabiat Parkı	82,0%	63,0%	
	İstanbul	n	11	31	
		% İl	26,2%	73,8%	
		% Tabiat Parkı	11,0%	31,0%	
	Kırklareli	n	3	6	
		% İl	33,3%	66,7%	
		% Tabiat Parkı	3,0%	6,0%	
	Diğer	n	4	0	
		% İl	100,0%	0,0%	
		% Tabiat Parkı	4,0%	0,0%	
Giriş ücreti ödeme durumu	Ödemiş	n	87	84	0,547
		% Ödeme	50,9%	49,1%	
		% Tabiat Parkı	87,0%	84,0%	
	Ödememiş	n	13	16	
		% Ödeme	44,8%	55,2%	
		% Tabiat Parkı	13,0%	16,0%	
Giriş ücreti gelme sıklığını etkiliyor mu?	Etkiliyor	n	67	60	0,404
		% Etkileme	52,8%	47,2%	
		% Tabiat Parkı	77,0%	71,4%	
	Etkilemiyor	n	20	24	
		% Etkileme	45,5%	54,5%	
		% Tabiat Parkı	23,0%	28,6%	
Tesisler yeterli mi?	Yeterli	n	31	42	0,069

Tablo 4.11'nin devamı

Tesisler yeterli mi?	Yeterli	% Yeterlilik	42,5%	57,5%	0,069
		% Tabiat Parkı	32,3%	45,2%	
	Yetersiz	n	65	51	
		% Yeterlilik	56,0%	44,0%	
Eksik görülen donatılar	WC	n	28	31	0,039
		% Eksiklik	47,5%	52,5%	
		% Tabiat Parkı	45,9%	51,7%	
	Mescit	n	12	5	
		% Eksiklik	70,6%	29,4%	
		% Tabiat Parkı	19,7%	8,3%	
	Büfe	n	15	9	
		% Eksiklik	62,5%	37,5%	
		% Tabiat Parkı	24,6%	15,0%	
	Çardak	n	6	15	
		% Eksiklik	28,6%	71,4%	
		% Tabiat Parkı	9,8%	25,0%	
Kontrol sağlayan görevli var mı?	Var	n	65	71	0,363
		% Görevli	47,8%	52,2%	
		% Tabiat Parkı	65,0%	71,0%	
	Yok	n	35	29	
		% Görevli	54,7%	45,3%	
		% Tabiat Parkı	35,0%	29,0%	
Görevliler uyarıda bulunuyor mu?	Evet	n	31	41	0,241
		% Uyarı	43,1%	56,9%	
		% Tabiat Parkı	47,7%	57,7%	
	Hayır	n	34	30	
		% Uyarı	53,1%	46,9%	
		% Tabiat Parkı	52,3%	42,3%	
Yeterli sayıda uyarı levhası var mı?	Var	n	75	60	0,036
		% Levha	55,6%	44,4%	
		% Tabiat Parkı	75,8%	61,9%	
	Yok	n	24	37	
		% Levha	39,3%	60,7%	
		% Tabiat Parkı	24,2%	38,1%	
Sorunla karşılaşıyor musunuz?	Evet	n	16	25	0,115
		% Sorun	39,0%	61,0%	
		% Tabiat Parkı	16,0%	25,0%	
	Hayır	n	84	75	
		% Sorun	52,8%	47,2%	
		% Tabiat Parkı	84,0%	75,0%	
Sorunları ileteceğini z yönetim birimi hakkında bilgi sahibi misiniz?	Evet	n	12	32	0,000
		% Bilgi durumu	27,3%	72,7%	
		% Tabiat Parkı	12,0%	35,6%	
	Hayır	n	88	58	
		% Bilgi durumu	60,3%	39,7%	
		% Tabiat Parkı	88,0%	64,4%	

Tablo 4.11'nin devamı

Görevlilerin çevre temizliği hassasiyetine inancınız?	Evet	n	70	60	0,361
		% Bakış	53,8%	46,2%	
		% Tabiat Parkı	70,0%	63,8%	
	Hayır	n	30	34	
		% Bakış	46,9%	53,1%	
		% Tabiat Parkı	30,0%	36,2%	
Ziyaretçilerin çevre temizliği hassasiyetine inancınız?	Evet	n	34	21	0,035
		% Bakış	61,8%	38,2%	
		% Tabiat Parkı	34,3%	21,0%	
	Hayır	n	65	79	
		% Bakış	45,1%	54,9%	
		% Tabiat Parkı	65,7%	79,0%	
Tanıtım çalışmalarının etkinliği	Etkisiz	n	7	9	0,440
		% Etkinlik	43,8%	56,3%	
		% Tabiat Parkı	7,0%	9,0%	
	Az etkili	n	38	45	
		% Etkinlik	45,8%	54,2%	
		% Tabiat Parkı	38,0%	45,0%	
Çok etkili	n	55	46		
	% Etkinlik	54,5%	45,5%		
	% Tabiat Parkı	55,0%	46,0%		
Tanıtıma yönelik bilgilendirme çalışmalarının yeterli mi?	Evet	n	100	95	0,059
		% Yeterlilik	51,3%	48,7%	
		% Tabiat Parkı	100,0%	95,0%	
	Hayır	n	0	5	
		% Yeterlilik	0,0%	100,0%	
		% Tabiat Parkı	0,0%	5,0%	
Tabiatı koruma alanları ile ilgili bilgi kaynağı	İnternet	n	34	41	0,309
		% Kaynak	45,3%	54,7%	
		% Tabiat Parkı	35,4%	44,6%	
	Dergi-broşür	n	15	9	
		% Kaynak	62,5%	37,5%	
		% Tabiat Parkı	15,6%	9,8%	
Diğer	n	47	42		
	% Kaynak	52,8%	47,2%		
	% Tabiat Parkı	49,0%	45,7%		

Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy tabiat parklarında anket uygulanan ziyaretçilerin ziyaretleri ile ilgili tercihleri, tercihlerinin nedenleri ve tercih ettikleri tabiat parkı ile ilgili çeşitli görüşlerinin karşılaştırılması amacıyla yapılan Ki-kare Testlerine ilişkin sonuçlara göre ziyaret sıklıkları, giriş ücreti ödeme durumları, giriş ücretinin gelme sıklıklarını etkileme durumları, tesislerin yeterliliği ile ilgili görüşleri, güvenlik görevlilerinin varlığı ve bu görevlilerin uyarılarda bulunmaları ile ilgili gözlemleri, sorunlarla karşılaşma durumları, görevlilerin çevre temizliği hassasiyetleri ile ilgili görüşleri, tabiat parkına ilişkin tanıtım çalışmalarının etkinliği ve yeterliliği ile ilgili

görüşleri ve ziyarette buldukları tabiat parkına ilişkin başvurdukları bilgi kaynakları bakımından anlamlı farklılık bulunmazken ($P>0,05$), ziyarette buldukları tabiat parkını tercih nedenleri, bu tabiat parkında öncelikli tercih ettikleri etkinlikler, geldikleri iller, tabiat parklarında eksikliğini hissettikleri donatılar, uyarı levhalarının yeterliliği ile ilgili görüşleri, karşılaştıkları sorunları iletecekleri birimlere ilişkin bilgi düzeyleri ve ziyarette buldukları tabiat parkını kullananların çevre temizliği hassasiyetleri ile görüşleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlemlenmiştir ($P<0,05$) (Tablo 4.11).

Her iki tabiat parkında da ankete katılan ziyaretçilerin yarıdan fazlası, ilgili tabiat parkını ziyaretlerinin yılda yalnızca birkaç kez ile sınırlı kaldığını belirtmişlerdir. Yine her iki tabiat parkında ayda en az iki kez ziyarette bulunan ziyaretçilerin oranı yaklaşık %20 civarındadır. Ziyaretçilerin giriş ücreti ödeme durumları incelendiğinde, her iki tabiat parkında da ziyaretçilerin yaklaşık %85'inin giriş ücreti ödediği anlaşılmaktadır. Her iki tabiat parkında da söz konusu giriş ücreti ödeyen ziyaretçilerin %70'ten fazlası ödedikleri giriş ücretlerinin ziyaret sıklıklarını etkilediğini ifade etmiştir. Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nı ziyaret edenlerin %32'si ve Çamlıkoy Tabiat Parkını ziyaret edenlerin de %45'i buldukları tabiat parkında tesislerin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nı ziyaret edenlerin %65'i ve Çamlıkoy Tabiat Parkını ziyaret edenlerin de %71'i buldukları tabiat parkında görevliler ile karşılaştıklarını ifade etmişler, görevlilerle karşılaşan bu ziyaretçilerin Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nda %48'i ve Çamlıkoy Tabiat Parkı'nda %52'si görevlilerin ziyaretçilere gerekli uyarılarda bulduklarını belirtmişlerdir. Ziyaretçilerin görevlilerin çevre temizliği konusundaki hassasiyetleri ile ilgili olumlu görüş oranları Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nda %70 ve Çamlıkoy Tabiat Parkı'nda %64'tür. Her iki tabiat parkında da ziyaretçilerin %75'ten fazlası ilgili tabiat parkında herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını söylemişlerdir. Her iki tabiat parkında da ziyaretçilerin neredeyse tamamı ilgili tabiat parkı ile ilgili tanıtım çalışmalarının yeterli olduğunu ve %90'dan fazlası da söz konusu tanıtım çalışmalarının etkili olduğunu ifade etmiş, Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nda ziyaretçilerin %55'i ve Çamlıkoy Tabiat Parkı'nda ise %46'sı bu etkinin yüksek olduğunu belirtmiştir. Ziyaretçilerin ziyaret ettikleri tabiat parkı ile ilgili bilgilere ulaştıkları bilgi kaynakları incelendiğinde ise, her iki tabiat parkında da bu

kaynaklarının yaklaşık yarısını internet veya dergi-broşür gibi kaynaklarının oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Ziyaretçilerin tabiat parklarına göre tercih nedenleri incelendiğinde; Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nın büyük oranda yakın olması ve ziyaretçilerin çevrelerindeki piknik alanlarının kısıtlı olması nedeniyle tercih edildiği, Çamlıkoy Tabiat Parkı'nın ise yakınlığı, doğal güzelliği ve deniz bulundurması nedeniyle tercih edildiği anlaşılmaktadır. Ziyaretçilerin Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nı öncelikli olarak piknik amaçlı (%44) tercih ettikleri, Çamlıkoy Tabiat Parkı'nı ise piknik, dinlenme, doğa gezisi ve manzara seyri etkinliklerinin tamamını yapmak üzere (%57) tercih ettikleri görülmektedir. Ziyaretçilerin geldikleri illere bakıldığında; Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'na gelenlerin %82'sinin Tekirdağ ilinden geldiği, Çamlıkoy Tabiat Parkı'nda ise Tekirdağ'dan gelenlerin oranının %63 olduğu ve bu tabiat parkına İstanbul'dan gelen ziyaretçilerinin oranının da yüksek olduğu (%31) anlaşılmaktadır. Ziyaretçilerin her iki tabiat parkında gördükleri eksiklikler arasında kısmi bir benzerliğin yanında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Her iki tabiat parkında da ziyaretçilerin yaklaşık yarısı WC eksikliğinden şikâyetçidir. Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nda ziyaretçilerin yaklaşık %20'si mescit, %25'i büfe ve %10'u çardak eksikliği bulunduğunu belirtirken ve Çamlıkoy Tabiat Parkı'nda bu oranlar mescit için yaklaşık %8, büfe için %15 ve çardak için %25'tir. Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'ndaki uyarı levhalarının yeterli olduğunu düşünen ziyaretçi oranı yaklaşık %76 iken ve Çamlıkoy Tabiat Parkı'nda bu oran %62'ye düşmüştür. Karşılaşılan sorunların iletilebileceği yönetim birimleri hakkında bilgi sahibi olma oranı Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nda %12 iken ve Çamlıkoy Tabiat Parkı'nda ziyaretçilerin yaklaşık %36'sı bu konuda bilinçlidir. Ziyaretçilerin tabiat parklarını kullananların çevre temizliği konusundaki hassasiyetlerine ilişkin görüşleri ile ilgili yapılan değerlendirmede, ankete Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nda katılanların yaklaşık %34'ü kullanıcıların bu konuda hassas olduklarını belirtmiş, ancak Çamlıkoy Tabiat Parkı'nda bu oran % 21'e düşmüştür.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada Tekirdağ İl'inde bulunan Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy Tabiat Parkları araştırma olarak seçilmiştir. İki tabiat parkının seçilme nedeni ise birbirlerinden farklı özelliklere sahip olmaları ile karşılaştırmaya olanak sağlamalarıdır. İki tabiat parkı içinde ekonomik analizler yapılmış ve katılımcılar ile gerçekleştirilen anketler ile de alanların eksik yönleri ortaya konularak yapılması gerekenler vurgulanmıştır.

Yapılan ekonomik çalışma sonucunda hem Atatürk Ormanı hem de Çamlıkoy Tabiat parklarının verimli birer işletme oldukları ortaya çıkmıştır. Her iki tabiat parkında yıl içinde yapılan masraflar ve yine yıl içinde giriş, barınma gibi hizmetler karşılığı elde ettikleri gelirler üzerinden bu çalışma yapılmıştır.

Çalışmanın sosyal analiz bölümünde her iki tabiat parkına ziyaretçi olan gelenlerin demografik yapıları, tabiat parkı tercihleri, Atatürk ve Çamlıkoy Tabiat Parklarının incelenmiştir. Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy Tabiat Parklarına gelen ziyaretçilerin eğitim durumları karşılaştırıldığında; Çamlıkoy Tabiat Park'ını ziyaret eden ziyaretçilerin eğitim seviyesinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Sonuç olarak; Atatürk Ormanı Tabiat Park'ını ziyaret eden ziyaretçiler %58,3 oranıyla yakın olması sebebiyle tercih ederken, Çamlıkoy Tabiat Park'ını ziyaretçiler %78,1 oranı ile deniz olduğu için tercih etmişlerdir.

Atatürk Ormanı Tabiat Park'ına ziyaretçiler %82 ile Tekirdağ İl'inden gelirken, Çamlıkoy Tabiat Park'ına ziyaretçiler %63 ile Tekirdağ, %31 ile de İstanbul'dan geldikleri görülmüştür. Bu sonuçlara göre Çamlıkoy Tabiat Parkı'nın iç turizme daha açık olduğu görülmektedir. Aynı zamanda Çamlıkoy Tabiat Parkı'nın deniz kenarında olması turizm potansiyelini de artırıcı bir etken olarak nitelendirilebilir. Bu bağlamda Çamlıkoy Tabiat Parkı'nın gelecek işletmecilik planlarında iç turizm potansiyeli hesaba katılarak planlamalar yapılmalıdır.

Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy Tabiat Parkını ziyaret edenler arasında yapılan çalışmaya katılanların; tabiat parkını tercih nedenleri, bu tabiat parkında öncelikli tercih ettikleri etkinlikler, geldikleri iller, tabiat parklarında eksikliğini hissettikleri

donatılar, uyarı levhalarının yeterliliği ile ilgili görüşleri, karşılaştıkları sorunları iletecekleri birimlere ilişkin bilgi düzeyleri ve ziyarette buldukları tabiat parkını kullananların çevre temizliği hassasiyetleri ile görüşleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlemlenmiştir. Bu durum belirtilen özellikler bakımından Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy Tabiat Parkları arasında ziyaretçiler açısından farklılıklar bulunduğu tespit edilmiştir.

Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy Tabiat Parklarında; ziyaret sıklıkları, giriş ücreti ödeme durumları, giriş ücretinin gelme sıklıklarını etkileme durumları, tesislerin yeterliliği ile ilgili görüşleri, güvenlik görevlilerinin varlığı ve bu görevlilerin uyarılarda bulunmaları ile ilgili gözlemleri, sorunlarla karşılaşma durumları, görevlilerin çevre temizliği hassasiyetleri ile ilgili görüşleri, tabiat parkına ilişkin tanıtım çalışmalarının etkinliği ve yeterliliği ile ilgili görüşleri ve ziyarette buldukları tabiat parkına ilişkin başvurdukları bilgi kaynakları bakımından anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır.

Bununla beraber yıllık olarak tabiat parklarını ziyaret eden ziyaretçiler ile ilgili olarak alana girişlerde her hangi bir kısıtlamanın olmadığı görülmüştür. Gerek Atatürk Ormanı Tabiat Parkı gerekse de Çamlıkoy Tabiat Parkı Tekirdağ ve çevre illerden yoğun bir ziyaretçi kapasitesine sahiptir. Tabiat parklarını ziyaretçiler yaz aylarında daha çok tercih edilmektedir. Dolayısıyla her iki tabiat parkında da yoğun kullanım neticesinde biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülmesi tehlike arz etmektedir. Bu sebeple her iki alana gelen ziyaretçi sayıları dikkate alınarak taşıma kapasitelerinin belirlenmesi gerekmektedir. Belirlenen taşıma kapasiteleri dikkate alınarak alanların girişlerinde kısıtlamalara gidilmelidir. Müderrisoğlu vd. (2005)'in Abant Tabiat Park'ında yapmış oldukları çalışmada da alanın taşıma kapasitesinin belirlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Tabiat Parklarına gelen ziyaretçilere görevliler tarafından biyolojik çeşitlilik eğitimleri verilmelidir. Tabiat parkları için endemik ve nesli tehlike altında olan türler belirlenmelidir. Gelen ziyaretçilere bu türler hakkında bilgiler verilmeli, bu türlere zarar verecek her türlü işlemden uzak durulması ve bu bitkilerin toplanmaması gerektiği belirtilmelidir. Bu bağlamda Yaşar ve Şeremet (2008)

Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Park'ı için yapmış oldukları çalışmada milli parklar ve korunan alanlar ile ilgili bilgilerin her yaş grubu için derslere eklenmesi ile ilgi görüşlerine benzer olarak Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy Tabiat Parklarında da eğitici dersler verilmelidir.

Her iki tabiat parkını ziyaret eden ziyaretçilerin özellikle yaz aylarında alanı tercih ettikleri görülmektedir. Nitekim, Akten ve Gül (2014) Gölcük Tabiat Park'ında yaptıkları çalışmada alanın piknik dışında da kullanılmasının teşvik edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu sebeple tabiat parklarında yeni aktiviteler belirlenmeli ve diğer mevsimlerde de yapılması için çalışmalar yürütülmelidir.

Tabiat parklarında yapılan anketlerde katılımcılar alanda görevli personelin bulunmadığından şikâyetçilerdir. Demir ve Timur (2001) yılında yaptıkları çalışmalarda da belirttikleri gibi hem Atatürk Ormanı hem de Çamlıkoy Tabiat Parklarında gerek alanda gerekse büro çalışmalarında yeterli sayıda ve nitelikli personelin çalışması gerekmektedir.

6. ÖNERİLER

Atatürk Ormanı Tabiat Parkı ve Çamlıkoy Tabiat Parkı'nda yapılan sosyo-ekonomik analizler sonucu bu tabiat parklarının işletilmesi üzerine yapılan öneriler aşağıda sıralanmıştır.

Hem Atatürk Ormanı hem de Çamlıkoy Tabiat Parkının yıllık olarak düzenlenen gelir ve giderler ayrı ayrı muhasebeleştirilmelidir.

Tabiat parklarının ulusal ve uluslararası tanıtımlarının yetkili kurumlarca yapılması gereklidir. Alanların tanımı için ziyaretçilerinde anket çalışmalarında belirttikleri; afiş, billboard, broşür ve kitapçık basımı şeklinde yapılmalıdır. Bunlara ek olarak özellikle küçük yaş grubundaki çocuklara doğa sevgisi aşılanarak da tanıtımlar yapılmalıdır. Bu tanıtımlar; okullarda düzenlenen tiyatrolar ve tabiat parklarında gerçekleştirilen oyunlar şeklinde olmalıdır.

Her iki tabiat parkı içinde öncelikli olarak alanların taşıma kapasitesi belirlenmelidir. Ziyaretçi girişleri belirlenen taşıma kapasitesine göre düzenlenmelidir. Alanlara gelen ziyaretçilere küçük ölçekli de olsa alanın biyolojik çeşitliliği üzerine bilgiler verilmeli ve bu tür bitkileri toplamamaları konusunda uyarılmalıdırlar.

İki tabiat parkı da ziyaretçilerin genellikle yaz mevsiminde tercih ettikleri bir yer konumundadır. Alana gelen ziyaretçi sayısının tüm mevsimleri eşit olarak dağıtılmasını sağlayacak olan alternatif olanakların gözden geçirilmesi önem arz etmektedir. Ayrıca alanların ziyaretçiler tarafından yoğun olarak piknik amaçlı tercih edildiği anlaşılmaktadır. Bu tabuyu yıkmak için ziyaretçilere doğa yürüyüşleri, fotoğrafçılık ve orman alanların terapi gibi diğer yönlerinin de olduğu anlatılmalıdır. Ayrıca alanı yoğun olarak piknik için kullanan ziyaretçilere orman yangınlarına karşı dikkatli olunması gerektiği bilinci yerleştirilmelidir.

Yapılan anket çalışmalarında her iki tabiat parkı içinde ziyaretçiler giriş ücretlerini %70 ve üstü oranla yüksek bulmaktadırlar. Alana giriş ücretlerinin yapılan

anketlerde yer alan gelir düzeyine göre tekrardan ücretlendirilmesi yapılabilir. Bunun yanı sıra alanların bulunduğu yerlerde yöresel olan ürünlerin satışlarının yapılması yöre halkının da alandan gelir elde etmesine olanak sağlayacaktır. Bu sebeple de alanların yöre halkı tarafından sahiplenilerek korunması sağlanmış olacaktır.

Her iki tabiat parkı içinde peyzaj mimarları ile birlikte çalışmalar yapılarak yeni yerlerin tespiti ve mevcut kullanım alanların etkin olarak kullanılması sağlanmalıdır.

Tabiat parklarına yeni piknik masaları eklenmesi ve mevcut olanların ise yenilenmesinin acil olarak yapılması sağlanmalıdır. Alana gelen çocuk ziyaretçilerde göz önünde bulundurularak çocuk oyun grupları yapılmalıdır. Çocuk oyun grupları yapılırken alanın bütünlüğü de düşünülerek doğal malzemeler tercih edilmelidir.

Atatürk Ormanı Tabiat Park'ında ziyaretçilerin istek ve talepleri doğrultusunda hareket edilmelidir. Özellikle alanda bir büfe ihtiyacı göze çarpmaktadır. Küçük çaplı da olsa ziyaretçilerin günübirlik ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde bir alışveriş ünitesi yapılmalıdır. Bunun yanında alanda çay bahçesi ve restoran gibi işletmelerin eksik olması bir dezavantaj durumundadır.

Atatürk Ormanı Tabiat Park'ının Tekirdağ şehir merkezine yakın bir konumda olması talep edilme oranını arttırmaktadır. Bununla beraber alan Marmara Deniz'ini görmektedir. Bu sebeple alana gelen ziyaretçilerin denizden faydalanmaları için yetkili kurum tarafından projeler üretilmelidir.

KAYNAKLAR

- Akbaba, A., İnanç, S. (2007) Kahramanmaraş'taki Kent Ormanlarının Milli Parkçılık ve Orman Peyzajı Açısından Değerlendirilmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Yüksek Lisans.
- Akten, S., Gül, A. (2014). Korunan Doğal Alanlarda Ziyaretçilerin Olası Etki Düzeyleri Önlem ve Standartların Belirlenmesi. (*Gölcük Tabiat Parkı SDÜ Orman Fakültesi Dergisi* 15: 130-139).
- Anonim, 1956. 6831 sayılı Orman Kanunu (Resmi Gazete Tarihi: 08.09.1956 Sayısı: 9402).
- Anonim, 1983b. 2872 sayılı Çevre Kanunu (Resmi Gazete Tarihi: 11.08.1983 Sayısı: 18132).
- Anonim, 1983c. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (Resmi Gazete Tarihi: 23.07.1983 Sayısı: 18113).
- Anonim, 2003. 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu (Resmi Gazete Tarihi: 11.07.2003 Sayısı: 25165).
- Anonim, 2013a. Orman Genel Müdürlüğü'nün Mesire Yerleri Yönetmeliği (Resmi Gazete Tarihi: 5 Mart 2013 sayı: 28578).
- Anonim, 2015. Tekirdağ Orman ve Su İşleri Şube Müdürlüğü Atatürk Ormanı ve Çamlıkoy Tabiat Parkı broşürü.
- Anonim, 2014. Orman Kanununun 16ncı Maddesi Uygulama Yönetmeliği (Resmi Gazete 18.04.2014 tarih ve sayısı: 28976).
- Anonim, 1983a. 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu (Resmi Gazete Tarihi: 11.08.1983 Sayısı: 18132).
- Bahadır, M., (2013). Kovada Gölü Milli Parkı'nın Sürdürülebilir Yönetimi. *Doğu Coğrafya Dergisi* – 30-6, 187-210.
- Daşdemir, 2013. *Orman İşletme Ekonomisi*. Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi Yayın No: 6. Bartın.
- Demir, C., ve Timur, A. (2001). Milli Parklarda Turizm Rekreasyon Faaliyetlerinin Sürdürülebilirliği: Türkiye deki Milli Parklara Yönelik Bir Uygulama *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü* Doktora Tezi.
- Demircioğlu, H., Eker, Ö. (2014). Karatepe-Aslantaş Milli Parkında Rekreatif Kullanımların Ekonomik Analizi ve Yönetimsel Araştırmalar.

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

- Dönmez, S., Özdemir, M. (2008). Akdağ Tabiat Parkı'nda Ekoturizm. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.*
- Emerton, L., Bishop, J., Thomas, L. (2006). Korunan Alanların Sürdürülebilir Finansmanı: Güçlükler ve Seçenekler Üzerine Kapsamlı Bir Değerlendirme-Türkçeye çeviri. IUCN, Gland, İsviçre ve Cambridge, UK. x, 97.
- Erduran, F., Cırık, U. (2011). Gelincik Dağı Tabiat Parkı Peyzaj Değerlerinin Belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 42 (1) 63-77.
- Geray, U. (1995). Orman Kaynaklarının Yönetimi. Ulusal Çevre Eylem Planı, Ankara.
- Gül, A., Küçük, V. (2001). Kentsel Açık-Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İrdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi: A(2)*, 27-48.
- Güneş, G. (2011). Korunan Alanların Yönetiminde Yeni Bir Yaklaşım Katılımcı Yönetim Planları. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1309-8020 (Online).
- IUCN, (1994). United Nations List of Protected Areas. Gland- Switzerland Juffe-Bignoli, D., Burgess, N.D., Bingham, H., Belle, E.M.S., de Lima, M.G., Deguignet, M., Bertzky, B., Milam, A.N., Martinez-Lopez, J., Lewis, E., Eassom, A., Wicander, S., Geldmann, J., van Soesbergen, A., Arnell, A.P., O'Connor, B., Park, S., Shi, Y.N., Danks, F.S., MacSharry, B., Kingston, N. (2014). Protected Planet Report 2014. UNEP-WCMC: Cambridge, UK.
- Juffe-Bignoli, D., Burgess, N.D., Bingham, H., Belle, E.M.S., de Lima, M.G., Deguignet, M., Bertzky, B., Milam, A.N., Martinez-Lopez, J., Lewis, E., Eassom, A., Wicander, S., Geldmann, J., van Soesbergen, A., Arnell, A.P., O'Connor, B., Park, S., Shi, Y.N., Danks, F.S., MacSharry, B., Kingston, N. (2014). Protected Planet Report 2014. UNEP-WCMC: Cambridge, UK.
- Kabaş, S., Yıldırım, T. (2007). Troya Tarihi Milli Parkı'nın Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.*
- Kervankıran, İ., Eryılmaz, A. (2014). Isparta İli Milli Parklarının Rekreasyonel Faaliyetlerde Kullanımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 29, 81-110.
- Manavoğlu, E., Ortaçşme, V. (2015). Antalya Kenti Yeşil Alanlarının Çok Ölçütlü Analizi ve Planlama Stratejilerinin Geliştirilmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 28(1), 11-19.

- Müderrişoğlu (2005). ROS (Rekreasyonel Fırsat Dağılımı) Yöntemi Abant Tabiat Parkı'nda Kullanıcı Memnuniyetinin Belirlenmesi. *Tarım Bilimleri Dergisi* 11 (4) 397-405.
- Öztura, E., Yaşar, O. (2010). Truva Tarihi Milli Parkı, Kazdağı Milli Parkı Ve Spil Dağı Milli Parkı Ziyaretçilerinin Türkiye'de "Milli Park" Kavramı ve Eğitimi Üzerine Görüşleri. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü, Yüksek Lisans Tezi.*
- Salihođlu, B., Anşın, R. (1997). Artvin Hatilla Milli Parkı Doğal Kaynak Değerlerinin Rekreasyonel Niteliđinin İncelenmesi. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi Peyzaj Mimarlığı.*
- Soykan, A., Aykır, D. (2004). Ayvalık Adaları Tabiat Parkı'nda Doğal Ortam-İnsan İlişkileri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.*
- Surat. H., Surat. B., Özdemir. M. (2014). Korunan Alanların Rekreasyonel Kullanımı ve Yerel Halkın Farkındalığı: Borçka Karagöl Tabiat Parkı Örneđi II. Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu Isparta.
- Tekirdağ Orman ve Su İşleri Şube Müdürlüğü Doğa Turizmi Master Planı (2013-2023).
- Tunçay, H., Yeşil, G. (2010). Tabiat Parkı: Türkiye ve Almanya Karşılaştırması, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.*
- Türker, M. F. (2008). Ormancılık işletme ekonomisi. Derya Kitabevi, Trabzon, 74.
- Yaşar, O., Şermet, M. (2008). Türkiye'de Milli Park Eğitimi Ve Milli Park Eğitimine İlişin Bir Araştırma: Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Uluslararası *Sosyal Araştırmalar Dergisi* 1/5 911-949.
- Zaman. S., Coşkun. O. (2012). Milli Parklarda Kaynak Değer Kullanımı İçin Bir Öneri: Nene Hatun Tarihi Milli Parkı Atatürk Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (3), 117-134.

EKLER

EK-1 Anket

1- Cinsiyet

A) Kadın B) Erkek

2- Yaşınız?

.....

3- Eğitim Durumunuz?

A)Okur-yazar B)İlköğretim C)Lise ve dengi D) Yüksekokul E)Üniversite F) Master-Doktora

4- Medeni Durumunuz?

A)Bekar B)Evli C)Boşandı D)Eşi öldü (dul) E)Evli fakat ayrı yaşıyor

5-Mesleğiniz?

A)Memur B)Ev hanımı C)Öğrenci D)İşçi E)Serbest meslek F)Emekli G)İşsiz H)Diğer.
Belirtiniz _____

6- Hanenizin ortalama aylık geliri ne kadardır?

A)1000TL'den az B)1001-2000TL C)2001-3000TL D)3000TL ve üstü

7- Tekirdağ'da sayı olarak rekreasyon alanlarının yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

A)Evet B)Hayır

8- Tekirdağ'da bulunan rekreasyon alanları (açık hava aktiviteleri) sayısı hakkında bilginiz var mı?

A) Evet bilğim var. _____adet

B) Hayır bilğim yok

9- Burayı tercih etme nedeniniz?

A)Yakın olması F)Piknik imkânlarının daha iyi olması

B)Piknik yeri kısıtlı G) Spor olanakları olduğu için

C)Doğal güzellik H)Yürüyüş yolları olduğu için

D)Kalabalık olmaması I) Fiziksel ve psikolojik rahatlama

E)Deniz olduğu için J) Diğer. Belirtiniz _____

10- Tabiat parklarında rekreatif amaçlı hangi etkinliği öncelikli tercih ediyorsunuz?

A) Piknik B) Dinlenme C) Doğa gezintisi D) Manzara seyri E) Hepsini birden yapıyorum

11- Hangi sıklıkla tabiat parkını ziyaret ediyorsunuz?

A) Haftada bir B)Haftada birden fazla C) İki haftada bir D)Ayda bir E)Yılda birkaç kez

12-Tabiat parkına hangi ilden geliyorsunuz?

A) Tekirdağ B)İstanbul C) Kırklareli D)Diğer

13- Alana giriş için ücret ödediniz mi?

A) Evet ödedim. _____ TL B) Hayır ödemedim.

13a- Evet ise; girişin ücretli olması gelme sıklığınızı etkiliyor mu?

A)Evet etkiliyor. Neden?-----Etkiliyor ise;

-----Etkiliyor ise;

giriş ücretinin hangi fiyat aralığında olması buraya gelmenizi etkilemez?

_____ TL

B)Hayır etkilemiyor.

EK'1'in devamı

14- Tabiat parkı ve çevresindeki tesisler yeterli mi?A) Evet yeterli B) Hayır yeterli değil

14a- Hayır ise; eksik gördüğünüz donatılar nelerdir (tuvalet, büfe, çardak, mescit vs)

15- Tabiat parkı içinde ziyaretçilere yönelik kontrol sağlayan görevliler var mı?

A) Evet var B) Hayır yok

15a- Evet ise; bu görevliler sizlere gerekli uyarılarda bulunuyor mu?

A) Evet bulunuyor B) Hayır bulunmuyor

16- Alanda yeterli sayıda uyarı levhası var mı ?

A- Evet var B- Hayır yok

17- Alanda karşılaştığınız sorunlar oluyor mu?

A) Evet oluyor B) Hayır olmuyor

17a- Evet ise; ne tür sorunlarla karşılaşıyorsunuz?

18- Sorunları iletebileceğiniz yönetim birimi hakkında bilgi sahibi misiniz?

A) Evet bilgi sahibiyim _____

B) Hayır bilgim yok

18a- Evet ise; hangi birimlere şikâyetlerinizi bildiriyorsunuz?

19-Çevre temizliği konusunda görevlilerin gerekli hassasiyeti gösterdiğine inanıyor musunuz?

A)Evet inanıyorum

B)Hayır inanmıyorum. Nedeni?-----

20-Burayı ziyaret eden piknikçilerin çevre temizliği konusunda gerekli özeni gösterdiğini düşünüyor musunuz?

A) Evet düşünüyorum

B) Hayır düşünmüyorum. Nedeni?_____

21-Siz çevre temizliği konusunda gerekli özeni gösteriyor musunuz?

A)Evet gösteriyorum

B) Hayır göstermiyorum.

Nedeni?_____

22-Tabiat koruma alanlarının tanıtım çalışmaları bilinçlenme anlamında sizce ne kadar etkili?

A) Etkisi yok B) Az etkili C) Çok etkili

23-Tabiat Koruma Alanlarının tanıtımına yönelik bilgilendirme çalışmalarını yeterli buluyor musunuz?

A)Evet. Yapılan bilgilendirme çalışmalarından birkaçını sayabilir misiniz?

B)Hayır. Neden?_____

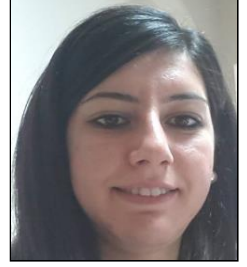
24- Tabiat Koruma Alanları hakkındaki bilgilere nasıl ulaşıyorsunuz?

A)İnternet B)Dergi-Broşür C)Diğer

25-Tabiat Koruma Alanlarının tanıtımı ile ilgili önerebileceğiniz hususlar nelerdir?

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Emine UYDURAN
Doğum Yeri ve Yılı :Osmaniye 31.08.1990
Medeni Hali :Evli
E-posta :eminegrbz_80@hotmail.com



Eğitim Durumu

Lise : Osmaniye Atatürk Lisesi
Lisans : Kastamonu Üniversitesi Orman Mühendisliği

Mesleki Deneyim

İş Yeri : Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü / Garp Linyitleri İşletmesi
İş Yeri : Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü / Tekirdağ Orman ve Su İşleri Şube Müdürlüğü